

กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

ราชวิทยาลัยทันตแพทย์
แห่งประเทศไทย

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

แนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 ปี 2566

คำนำ

กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดนโยบายพัฒนาการสร้างความเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพและคุ้มครองผู้บริโภค โดยได้ปรับปรุงและกำหนดประเภทขอบเขตบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับประชาชนไทย ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2565 ซึ่งครอบคลุมบริการที่จะได้รับและรายละเอียดกิจกรรม 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กอายุ 0-5 ปี กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่น อายุ 6-24 ปี กลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 25-59 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ได้รวมกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามกลุ่มวัยด้วย

กรมอนามัย ร่วมกับ ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จัดทำแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยมีกระบวนการทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิชาการที่มีในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์มีความเข้าใจแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปาก และจัดบริการตามรายการบริการและกิจกรรมสำคัญตามระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสร้างเสริมสุขภาพและได้รับบริการป้องกันโรคในช่องปาก โดยมุ่งหวังว่าแนวทางดังกล่าว จะนำไปสู่การจัดบริการในสถานบริการสุขภาพทุกระดับต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
กลุ่มเป้าหมาย	2
ขอบเขตแนวทาง	2
กระบวนการจัดทำแนวทาง	2
การประเมินคุณภาพหลักฐาน	3
แหล่งทุนและผลประโยชน์ทับซ้อน	4
แนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค	
ในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	5
กลุ่มที่ 1 หญิงตั้งครรภ์	6
กลุ่มที่ 2 เด็กเล็ก อายุ 0-5 ปี	8
กลุ่มที่ 3 เด็กโตและวัยรุ่น อายุ 6-24 ปี	10
กลุ่มที่ 4 ผู้ใหญ่ อายุ 25-59 ปี และผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป	13
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 การให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล	20
ภาคผนวกที่ 2 แนวทางด้านสุขภาพช่องปากอื่นที่เกี่ยวข้อง	22
คณะผู้พัฒนาแนวทาง	24
เอกสารอ้างอิง	25
ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	27

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประชาชนไทยทุกคนมีสิทธิประโยชน์ด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งด้านสุขภาพช่องปากด้วย โดยมีรายการบริการและกิจกรรมสำคัญตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. 2565 จัดแบ่งตามกลุ่มวัย 5 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กอายุ 0-5 ปี กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ 6-24 ปี กลุ่มผู้ใหญ่อายุ 25-59 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และในประกาศฉบับนี้ได้นิยาม “การสร้างเสริมสุขภาพ” หมายความว่า บริการหรือกิจกรรมที่ให้โดยตรงแก่บุคคล ครอบครัวหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสร้างเสริมความตระหนักและขีดความสามารถของบุคคลในการดูแลสุขภาพของตนเอง และ “การป้องกันโรค” หมายความว่า บริการหรือกิจกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ให้ โดยตรงแก่บุคคล ครอบครัวหรือกลุ่มบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรค

ทั้งนี้การจัดบริการตามรายการบริการและกิจกรรมสำคัญ หน่วยบริการจะดำเนินการตามแนวทางหรือแนวปฏิบัติ และมาตรฐานบริการที่กำหนดโดยกรมวิชาการของกระทรวงสาธารณสุข หรือราชวิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การจัดบริการตามรายการบริการและกิจกรรมสำคัญดังกล่าวเป็นไปด้วยความเหมาะสม จึงได้เกิดความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพช่องปาก จากกรมอนามัย ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ร่วมดำเนินการจัดทำแนวทางการจัดบริการฉบับนี้ด้วยกระบวนการทางวิชาการ อ้างอิงตามหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นปัจจุบัน ผ่านการรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการทบทวนและปรับแก้เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางที่เหมาะสมตามบริบทของประเทศไทย จึงได้มีแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฉบับนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในหน่วยบริการสุขภาพ

2. เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรทางการแพทย์ ดำเนินการให้เกิดการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแก่ประชาชน
3. เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในการรับบริการสร้างเสริมและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กลุ่มเป้าหมาย

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขในหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับ

ขอบเขตของแนวทาง

เป็นแนวทางในการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มวัย ได้แก่ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็ก อายุ 0-5 ปี กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่น อายุ 6-24 ปี กลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 25-59 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

กระบวนการจัดทำแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

1. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
2. ทบทวนและรวบรวมสถานการณ์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดขอบเขตและรูปแบบการดำเนินงาน
4. จัดทำร่างแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
5. จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยคณะทำงานและผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขต้นฉบับแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
7. ทบทวนแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติโดยผู้เชี่ยวชาญ
8. นำไปใช้และจัดกระบวนการทบทวนแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทุก 3 ปี

คุณภาพหลักฐาน

ประเภท ก หมายถึง หลักฐานที่ได้จาก

- ก1** การทบทวนแบบมีระบบ (systematic review) หรือการวิเคราะห์แปรฐาน (meta-analysis) ของการศึกษาแบบกลุ่มสุ่มกลุ่มตัวอย่างควบคุม (randomized controlled, clinical trials) **หรือ**
- ก2** การศึกษาแบบกลุ่มสุ่มตัวอย่างควบคุมที่มีคุณภาพดีเยี่ยม อย่างน้อย 1 ฉบับ (a well-designed, randomized-controlled clinical trial)

ประเภท ข หมายถึง หลักฐานที่ได้จาก

- ข1** การทบทวนแบบมีระบบของการศึกษาควบคุมแต่ไม่ได้สุ่มตัวอย่าง (systematic review of non-randomized controlled clinical trials) **หรือ**
- ข2** การศึกษาควบคุมแต่ไม่สุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพดีเยี่ยม (well-designed, non-randomized controlled clinical trial) **หรือ**
- ข3** หลักฐานจากรายงานการศึกษาตามแผนติดตามเหตุไปหาผล (cohort studies) หรือการศึกษาวิเคราะห์ควบคุมกรณีย้อนหลัง (case-control studies) ที่ได้รับการออกแบบวิจัยเป็นอย่างดี ซึ่งมาจากสถาบันหรือกลุ่มวิจัยมากกว่าหนึ่งแห่ง/กลุ่ม **หรือ**
- ข4** หลักฐานจากพหุกาลานุกรม (multiple time series) ซึ่งมีหรือไม่มีมาตรการดำเนินการ หรือหลักฐานที่ได้จากการวิจัยทางคลินิกรูปแบบอื่น หรือทดลองแบบไม่มีการควบคุม ซึ่งมีผลประจักษ์ถึงประโยชน์หรือโทษจากการปฏิบัติมาตรการที่เด่นชัดมาก เช่น ผลของการนำยาพื้นนิชิลินมาใช้ใน พ.ศ. 2480 จะได้รับการจัดอยู่ในหลักฐานประเภทนี้

ประเภท ค หมายถึง หลักฐานที่ได้จาก

- ค1** การศึกษาพรรณนา (descriptive studies) **หรือ**
- ค2** การศึกษาควบคุมที่มีคุณภาพพอใช้ (fair-designed, controlled clinical trial)

ประเภท ง หมายถึง หลักฐานที่ได้จาก

- ง1** รายงานของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับความเห็นพ้องหรือฉันทามติ (consensus) ของคณะผู้เชี่ยวชาญ บนพื้นฐานประสบการณ์ทางคลินิก **หรือ**
- ง2** รายงานอนุกรมผู้ป่วยจากการศึกษาในประชากรต่างกลุ่ม และคณะ ผู้ศึกษาต่างคณะอย่างน้อย 2 ฉบับ รายงานหรือความเห็นที่ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์แบบมีระบบ เช่น เกร็ดรายงานผู้ป่วยเฉพาะราย (anecdotal report) ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะราย จะไม่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นหลักฐานที่มีคุณภาพในการจัดทำแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฉบับนี้

แหล่งทุนและผลประโยชน์ทับซ้อน

ในการจัดทำแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติฉบับนี้ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ การดำเนินการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ

แนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ตารางที่ 1 สิทธิประโยชน์ด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กลุ่ม		หญิงตั้งครรภ์	เด็กเล็ก 0-5 ปี	เด็กโตและวัยรุ่น 6-24 ปี	ผู้ใหญ่ 25-59 ปี	ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป
การสร้างเสริมและป้องกันโรคในช่องปาก	การคัดกรอง	ตรวจสุขภาพช่องปาก				
					คัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก*	
	Intervention	การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่เพื่อป้องกันฟันผุ				
		การขัดและทำความสะอาดฟัน		การเคลือบหลุมร่องฟันถาวร	การขัดและทำความสะอาดฟัน	

* การคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก คัดกรองในผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป

ที่มา: ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. 2565 และ พ.ศ. 2566 (ฉบับที่ 4)

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์

รายการบริการและกิจกรรมสำคัญ

1. การตรวจสุขภาพช่องปาก
2. การขัดและทำความสะอาดฟัน

1. การตรวจสุขภาพช่องปาก

ผู้ให้บริการ

- ผู้คัดกรองเบื้องต้น ได้แก่ นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรม
- ผู้ตรวจสุขภาพช่องปาก ได้แก่ ทันตบุคลากร

กิจกรรมสำคัญ

- ชักประวัติ ประเมินปัจจัยเสี่ยงสุขภาพช่องปาก และตัวกำหนดสุขภาพทางสังคม
- ตรวจฟันทุกซี่และเนื้อเยื่อในช่องปาก การนอนกัดฟัน สภาวะปริทันต์ คราบจุลินทรีย์ และหินน้ำลาย
- แจ้งผลการตรวจสุขภาพช่องปากแก่หญิงตั้งครรภ์
- สร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พูดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก (1.1)
- สาธิตการแปรงฟัน พัฒนาทักษะการแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ การเลือกเครื่องดื่มและการบริโภคอาหาร การอ่านฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร และเลือกผลิตภัณฑ์การดูแลสุขภาพช่องปาก

ความถี่

- ตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อย 1 ครั้งต่อการตั้งครรภ์

2. การขัดและทำความสะอาดฟัน

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กิจกรรมสำคัญ

- สาธิตการแปรงฟัน และพัฒนาทักษะการแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ
- ขัดและทำความสะอาดฟัน
- สร้างเสริมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พูดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก (1.1)

ความถี่

- ขัดและทำความสะอาดฟันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อการตั้งครรภ์

เอกสารเพิ่มเติม

- แนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด (2.3.1.1)

เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุน

ตารางที่ 2 เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุนการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากกลุ่มหญิงตั้งครรภ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ	เอกสารอ้างอิง	ระดับคุณภาพหลักฐาน
หญิงตั้งครรภ์ควรได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	Wilson A, Hoang H, Bridgman H, Crocombe L, Bettiol S. Clinical practice guidelines and consensus statements for antenatal oral healthcare: An assessment of their methodological quality and content of recommendations. PloS one. 2022 Feb 3;17(2):e0263444.	ข1 (Systematic review of non-randomized)
หญิงตั้งครรภ์ควรได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก	Riggs E, Kilpatrick N, Slack-Smith L, Chadwick B, Yelland J, Muthu MS, Gomersall JC. Interventions with pregnant women, new mothers and other primary caregivers for preventing early childhood caries. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2019(11). Vamos CA, Thompson EL, Avendano M, Daley EM, Quinonez RB, Boggess K. Oral health promotion interventions during pregnancy: a systematic review. Community dentistry and oral epidemiology. 2015 Oct;43(5):385-96.	ก1 (Systematic review of randomized) ก1 (Systematic review of randomized)
หญิงตั้งครรภ์ควรได้รับการฝึกแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ	Gharehghani MA, Bayani A, Bayat AH, Hemmat M, Karimy M, Ahounbar E, Armoon B, Fakhri Y, Schroth RJ. Poor oral health-related quality of life among pregnant women: A systematic review and meta-analysis. International Journal of Dental Hygiene. 2021 Feb;19(1):39-49. Needleman I, Suvan J, Moles DR, Pimlott J. A systematic review of professional mechanical plaque removal for prevention of periodontal diseases. Journal of clinical periodontology. 2005 Oct;32:229-82.	ข1 (Systematic review of non-randomized) ข1 (Systematic review of non-randomized)
หญิงตั้งครรภ์ควรได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อย 1 ครั้งต่อการตั้งครรภ์	Wilson A, Hoang H, Bridgman H, Crocombe L, Bettiol S. Clinical practice guidelines and consensus statements for antenatal oral healthcare: An assessment of their methodological quality and content of recommendations. PloS one. 2022 Feb 3;17(2):e0263444.	ข1 (Systematic review of non-randomized)
หญิงตั้งครรภ์ควรได้รับการขัดและทำความสะอาดฟัน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อการตั้งครรภ์	Lamont T, Worthington HV, Clarkson JE, Beirne PV. Routine scale and polish for periodontal health in adults. Cochrane database of systematic reviews. 2018(12). Chen JJ, Wu DR, Lin WS, Chen IC, Liu JF, Chen HL, Lin CH. Impact of Scaling and Periodontal Treatment during Pregnancy on the Risk of Adverse Birth Outcomes. Journal of Personalized Medicine. 2022 Jan 20;12(2):137.	ก1 (Systematic review of randomized) ข3 (Retrospective case-control study)

กลุ่มเด็กเล็กอายุ 0-5 ปี

รายการบริการและกิจกรรมสำคัญ

1. การตรวจสุขภาพช่องปาก
2. การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่

1. การตรวจสุขภาพช่องปาก

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กิจกรรมสำคัญ

- ชักประวัติของเด็กจากผู้ปกครอง ประเมินปัจจัยเสี่ยงสุขภาพช่องปาก และตัวกำหนดสุขภาพทางสังคม
- ตรวจฟันทุกซี่ ตรวจเหงือก และคราบจุลินทรีย์ และแจ้งผลการตรวจสุขภาพช่องปากแก่ผู้ปกครอง
- สร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พูดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก (1.2)
- สาธิตการแปรงฟัน พัฒนาทักษะการแปรงฟัน การใช้ไหมขัดฟันอย่างมีประสิทธิภาพ และการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กแบบลงมือปฏิบัติแก่ผู้ปกครอง

ความถี่

- ตรวจสุขภาพช่องปากทุก 6 เดือน

2. การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

ชนิดของฟลูออไรด์เฉพาะที่

- ฟลูออไรด์วาร์นิช

กิจกรรมสำคัญ

- ประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ (2.1.1) ทาฟลูออไรด์เฉพาะที่ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ
- พัฒนาทักษะการแปรงฟันและการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กแบบลงมือปฏิบัติแก่ผู้ปกครอง

ความถี่

- ทาฟลูออไรด์ทุก 3 หรือ 6 เดือน ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ

เอกสารเพิ่มเติม

- แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากแม่และเด็กปฐมวัย (2.3.1.2)

เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุน

ตารางที่ 3 เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุนการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากกลุ่มเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ	เอกสารอ้างอิง	ระดับคุณภาพหลักฐาน
เด็กเล็กควรได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากทุก 6 เดือน	แนวทางการตรวจสุขภาพที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับประชาชนฉบับปรับปรุง 2565, กรมการแพทย์	Guideline
ผู้ปกครองควรได้รับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กเล็ก	Wilson A, Hoang H, Bridgman H, Crocombe L, Bettiol S. Clinical practice guidelines and consensus statements for antenatal oral healthcare: An assessment of their methodological quality and content of recommendations. PLoS one. 2022 Feb 3;17(2):e0263444.	ข1 (Systematic review of non-randomized)
ผู้ปกครองควรได้รับการฝึกแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ให้เด็กแบบลงมือปฏิบัติ	Marinho VC, Higgins J, Logan S, Sheiham A. Fluoride toothpastes for preventing dental caries in children and adolescents. Cochrane database of systematic reviews. 2003(1).	ก1 (Systematic review of randomized)
ผู้ปกครองควรได้รับการฝึกใช้ไหมขัดฟันในเด็กเล็ก	Curnow MM, Pine CM, Burnside G, Nicholson JA, Chesters RK, Huntington E. A randomised controlled trial of the efficacy of supervised toothbrushing in high-caries-risk children. Caries research. 2002;36(4):294-300.	ก2 (Randomized-controlled trial)
ผู้ปกครองควรได้รับการฝึกใช้ไหมขัดฟันในเด็กเล็ก	Wright GZ, Banting DW, Feasby WH. Effect of interdental flossing on the incidence of proximal caries in children. J Dent Res. 1977;56(6):574-578. doi:10.1177/00220345770560060401	ค2 (Clinical controlled trial)
ฟลูออไรด์วานิชสามารถป้องกันฟันผุในเด็กเล็กได้	Marinho VC, Worthington HV, Walsh T, Clarkson JE. Fluoride varnishes for preventing dental caries in children and adolescents. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2013(7).	ก1 (Systematic review of randomized)
แนวทางการประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดฟันผุและการจัดการ	The Dental Association of Thailand. Guideline on Caries Risk Assessment and Management. The Journal of the Dental Association of Thailand. Bangkok, Thailand: J Dent Assoc Thai 2023;73(4):232-249.	Guideline
เด็กเล็กควรได้รับฟลูออไรด์เฉพาะที่เพื่อป้องกันฟันผุทุก 3 หรือ 6 เดือน	Marinho VC, Worthington HV, Walsh T, Clarkson JE. Fluoride varnishes for preventing dental caries in children and adolescents. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2013(7).	ก1 (Systematic review of randomized)

กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ 6-24 ปี

/// รายบริการและกิจกรรมสำคัญ

1. การตรวจสุขภาพช่องปาก
2. การเคลือบหลุมร่องฟันถาวร
3. การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่

/// 1. การตรวจสุขภาพช่องปาก

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กิจกรรมสำคัญ

- ชักประวัติ ประเมินปัจจัยเสี่ยงสุขภาพช่องปาก และตัวกำหนดสุขภาพทางสังคม
- ตรวจฟันทุกซี่และเนื้อเยื่อช่องปาก สภาวะปริทันต์ คราบจุลินทรีย์ หินน้ำลาย ประเมินวัสดุอุด
- แจ้งผลการตรวจสุขภาพช่องปากแก่ผู้ป่วย
- สร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พุดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก [\(1.3\)](#)
- สาธิตการแปรงฟัน พัฒนาทักษะการแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ และการใช้ไหมขัดฟันอย่างมีประสิทธิภาพ

ความถี่

- ตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

/// 2. การเคลือบหลุมร่องฟันถาวร

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่น อายุ 6-20 ปี

กิจกรรมสำคัญ

- ประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ [\(2.1.1\)](#)
- บริการเคลือบหลุมร่องฟันถาวร ชี 6 7 4 และ 5 ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ หากวัสดุเคลือบหลุมร่องฟันหลุดควรที่จะซ่อม

เอกสารเพิ่มเติม

- แนวทางการเคลือบหลุมร่องฟันอย่างมีประสิทธิภาพ [\(2.2.3\)](#)

3. การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

ชนิดของฟลูออไรด์

- ฟลูออไรด์ เจล
- ฟลูออไรด์วาร์นิช

กิจกรรมสำคัญ

- ประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ และมีการจัดการความเสี่ยง [\(2.1.1\)](#)
- สาธิตการแปรงฟัน และพัฒนาทักษะการแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ
- ใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่ ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ
- สร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พูดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก [\(1.3\)](#)

ความถี่

- ทุก 3 หรือ 6 เดือน ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ

เอกสารเพิ่มเติม

- แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ 2566 [\(2.2.1\)](#)
- แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยทันตบุคลากร [\(2.2.2\)](#)

เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุน

ตารางที่ 4 เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุนการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากกลุ่มเด็กโตและวัยรุ่น

ข้อเสนอนี้สำหรับการปฏิบัติ	เอกสารอ้างอิง	ระดับคุณภาพหลักฐาน
เด็กโตและวัยรุ่นควรได้ตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	แนวทางการตรวจสุขภาพที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับประชาชน ฉบับปรับปรุง 2565, กรมการแพทย์	Guideline
เด็กโตและวัยรุ่นควรได้รับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพช่องปาก	Leary SD, Do LG. Changes in oral health behaviours between childhood and adolescence: Findings from a UK cohort study. <i>Community Dentistry and Oral Epidemiology</i> . 2019 Oct;47(5):367-73.	ก3 (Longitudinal cohort study)
เด็กโตและวัยรุ่นควรได้รับการสอนแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์	do Carmo Matias Freire M, Sheiham A, Hardy R. Adolescents' sense of coherence, oral health status, and oral health-related behaviours. <i>Community dentistry and oral epidemiology</i> . 2001 Jun;29(3):204-12.	ก1 (Observational study)
เด็กโตและวัยรุ่นควรได้รับการสอนแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์	Marinho VC, Higgins J, Logan S, Sheiham A. Fluoride toothpastes for preventing dental caries in children and adolescents. <i>Cochrane database of systematic reviews</i> . 2003(1).	ก1 (Systematic review of randomized)
การเคลือบหลุมร่องฟันสามารถป้องกันฟันผุในเด็กโตและวัยรุ่น	Ahovuori-Saloranta A, Forss H, Walsh T, Nordblad A, Mäkelä M, Worthington HV. Pit and fissure sealants for preventing dental decay in permanent teeth. <i>Cochrane database of systematic reviews</i> . 2017(7).	ก1 (Systematic review of randomized)
ฟลูออไรด์เฉพาะที่สามารถป้องกันฟันผุในเด็กโตและวัยรุ่น	Marinho VC, Higgins JP, Logan S, Sheiham A. Topical fluoride (toothpastes, mouthrinses, gels or varnishes) for preventing dental caries in children and adolescents. <i>Cochrane Database of Systematic Reviews</i> . 2003(4).	ก1 (Systematic review of randomized)
ฟลูออไรด์วาร์นิชสามารถป้องกันฟันผุในเด็กโตและวัยรุ่น	Marinho VC, Worthington HV, Walsh T, Clarkson JE. Fluoride varnishes for preventing dental caries in children and adolescents. <i>Cochrane Database of Systematic Reviews</i> . 2013(7).	ก1 (Systematic review of randomized)
ฟลูออไรด์เจลสามารถป้องกันฟันผุในเด็กโตและวัยรุ่น	Marinho VC, Worthington HV, Walsh T, Chong LY. Fluoride gels for preventing dental caries in children and adolescents. <i>Cochrane Database of Systematic Reviews</i> . 2015(6).	ก1 (Systematic review of randomized)
เด็กโตและวัยรุ่นควรได้รับฟลูออไรด์เฉพาะที่อย่างน้อยทุก 6 เดือน	Marinho VC, Worthington HV, Walsh T, Clarkson JE. Fluoride varnishes for preventing dental caries in children and adolescents. <i>Cochrane Database of Systematic Reviews</i> . 2013(7).	ก1 (Systematic review of randomized)

กลุ่มผู้ใหญ่ อายุ 25-59 ปี และผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

/// รายบริการและกิจกรรมสำคัญ

1. การตรวจสุขภาพช่องปาก
2. การคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก
3. การขัดและทำความสะอาดฟัน
4. การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่

/// 1. การตรวจสุขภาพช่องปาก

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กิจกรรมสำคัญ

- ชักประวัติ ประเมินปัจจัยเสี่ยงสุขภาพช่องปาก และตัวกำหนดสุขภาพทางสังคม
- ตรวจฟันทุกซี่และเนื้อเยื่อช่องปาก สภาวะปริทันต์ คราบจุลินทรีย์ หินน้ำลาย ประเมินวัสดุอุดฟัน ประวัติการนอนกัดฟัน ฟันสึก ฟันร้าว อาการปวดกรามหรือขากรรไกร และประเมินเรื่องการนอนหลับ [\(2.1.4\)](#)
ในผู้สูงอายุควรตรวจการสูญเสียฟัน ภาวะน้ำลายแห้งปากแห้ง การบดเคี้ยว และการกลืน
- แจ้งผลการตรวจสุขภาพช่องปาก ประเมินความเสี่ยงพฤติกรรม มีกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงต่อในรูปแบบการพูดคุยปรึกษาร่วมกับผู้ป่วย และให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก [\(1.4\)](#)
- ทบทวนการเลือกเครื่องดื่มและการบริโภคอาหาร การอ่านฉลากผลิตภัณฑ์ และเลือกผลิตภัณฑ์การดูแลสุขภาพช่องปาก แนะนำให้มีการติดตามพฤติกรรมสุขภาพด้วย
- สาธิตการแปรงฟัน พัฒนาทักษะการแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ

ความถี่

- ตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2. การคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก

ผู้ให้บริการ

- ผู้คัดกรองเบื้องต้น ได้แก่ ทันตภิบาล
- ผู้วินิจฉัย ได้แก่ แพทย์หรือทันตแพทย์

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก 4 ประเด็น ดังนี้
 - การสูบบุหรี่หรือยาเส้น หมายถึง การสูบบุหรี่ซอง บุหรี่มวนเอง ซิการ์ ไบจาก ยาเส้น ทั้งที่เคยสูบแต่เลิกแล้ว หรือปัจจุบันยังสูบบุหรี่ ยกเว้นมีความถี่ในการสูบน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ (ไม่ได้สูบบุหรี่ทุกสัปดาห์)
 - การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทุกชนิด ได้แก่ สุรา เบียร์ ไวน์ ฯลฯ ทั้งที่เคยดื่มแต่เลิกแล้ว หรือปัจจุบันยังดื่มอยู่ ยกเว้นมีความถี่ในการดื่มน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ (ไม่ได้ดื่มทุกสัปดาห์)
 - การเคี้ยวหมากหรือยาเส้น หมายถึง การเคี้ยวหมากพลู ยาเส้น ทั้งที่เคยเคี้ยวแต่เลิกแล้ว หรือปัจจุบันยังเคี้ยวอยู่ ยกเว้นมีความถี่ในการเคี้ยวน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ (ไม่ได้เคี้ยวทุกสัปดาห์)
 - การใส่ฟันเทียมที่หลวมหรือไม่พอดี

กิจกรรมสำคัญ

- ตรวจโดยใช้สายตา ร่วมกับการคลำ เซ็ดเนื้อเยื่อให้แห้งเพื่อให้เห็นรอยโรคชัดเจนขึ้น แบ่งบริเวณที่ตรวจเป็น 9 บริเวณ ได้แก่
 1. Lip (ริมฝีปากบนและล่าง)
 2. Buccal mucosa (กระพุ้งแก้มด้านขวาและด้านซ้าย)
 3. Gingiva (เหงือกบนและล่าง)
 4. Retromolar area (เหงือกด้านหลังฟันกรามล่าง)
 5. Hard palate (เพดานแข็ง)
 6. Soft palate (เพดานอ่อน)
 7. Dorsal and lateral tongue (ลิ้นด้านบนและด้านข้าง)
 8. Ventral tongue (ใต้ลิ้น)
 9. Floor of mouth (พื้นปาก)
- พัฒนาทักษะการสังเกตเนื้อเยื่อในช่องปากด้วยตนเองให้แก่ประชาชน

ความถี่

- คัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

เอกสารเพิ่มเติม

- แนวทางการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก ([2.1.3](#))

3. การขัดและทำความสะอาดฟัน

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กิจกรรมสำคัญ

- สาธิตการแปรงฟัน และพัฒนาทักษะการแปรงฟันแบบลงมือปฏิบัติ
- ขัดและทำความสะอาดฟัน
- สร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พูดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก ([1.4](#))

ความถี่

- ขัดและทำความสะอาดฟันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. การใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่

ผู้ให้บริการ

- ทันตบุคลากร

กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ คือ เหงือกกรัน รากฟันผุผุฝัง ปากแห้ง และผู้มีภาวะฟังกะบับ

กิจกรรมสำคัญ

- ประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ และการจัดการความเสี่ยง ([2.1.1](#))
- ใช้ฟลูออไรด์เฉพาะที่ ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ
- สร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พูดคุย และให้คำปรึกษาเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก ([1.4](#))

ชนิดของฟลูออไรด์

- ฟลูออไรด์วาร์นิช
- ฟลูออไรด์ เจล

ความถี่

- ทาฟลูออไรด์อย่างน้อยทุก 3 หรือ 6 เดือน ตามความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ

เอกสารเพิ่มเติม

- แนวทางการจัดบริการดูแลและป้องกันสุขภาพช่องปากในผู้สูงอายุสำหรับทันตบุคลากร ([2.3.3](#))
- แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ 2566 ([2.2.1](#))
- แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยทันตบุคลากร 2563 ([2.2.2](#))

เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุน

ตารางที่ 5 เอกสารอ้างอิงที่สนับสนุนการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากกลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ	เอกสารอ้างอิง	ระดับคุณภาพหลักฐาน
ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุควรได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก	แนวทางการตรวจสุขภาพที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับประชาชน ฉบับปรับปรุง 2565, กรมการแพทย์	Guideline
ผู้สูงอายุควรได้รับการตรวจภาวะน้ำลายแห้งปากแห้ง การบดเคี้ยว และการกลืน	van de Rijt LJ, Stoop CC, Weijnen RA, de Vries R, Feast AR, Sampson EL, Lobbezoo F. The influence of oral health factors on the quality of life in older people: a systematic review. <i>The Gerontologist</i> . 2020 Jul 15;60(5):e378-94.	ข1 (Systematic review of randomized and non-randomized)
ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุควรได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก	Renz A, Ide M, Newton T, Robinson P, Smith D. Psychological interventions to improve adherence to oral hygiene instructions in adults with periodontal diseases. <i>Cochrane database of systematic reviews</i> . 2007(2).	ก1 (Systematic review of randomized)
ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุควรได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	แนวทางการตรวจสุขภาพที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับประชาชน ฉบับปรับปรุง 2565, กรมการแพทย์	Guideline
ผู้ที่มีความเสี่ยงควรได้รับการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปากอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	Brocklehurst P, Kujan O, O'Malley L, Ogden GR, Shepherd S, Glennly AM. Screening programmes for the early detection and prevention of oral cancer. <i>Cochrane database of systematic reviews</i> . 2013(11).	ก1 (Systematic review of randomized)
การสูบบุหรี่หรือยาเส้นเป็นปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปาก	Sankaranarayanan R, Ramadas K, Thara S, Muwonge R, Thomas G, Anju G, Mathew B. Long term effect of visual screening on oral cancer incidence and mortality in a randomized trial in Kerala, India. <i>Oral oncology</i> . 2013 Apr 1;49(4):314-21.	ข1 (Randomized-controlled trial)
การสูบบุหรี่หรือยาเส้นเป็นปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปาก	Gandini S, Botteri E, Iodice S, Boniol M, Lowenfels AB, Maisonneuve P, Boyle P. Tobacco smoking and cancer: a meta-analysis. <i>International journal of cancer</i> . 2008 Jan 1;122(1):155-64.	ข1 (Systematic review of non-randomized)
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปาก	Zhang Y, Wang R, Miao L, Zhu L, Jiang H, Yuan H. Different levels in alcohol and tobacco consumption in head and neck cancer patients from 1957 to 2013. <i>PLoS One</i> . 2015 Apr 13;10(4):e0124045.	ข1 (Systematic review of non-randomized)
การเคี้ยวหมากหรือยาเส้นเป็นปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปาก	Gupta B, Johnson NW. Systematic review and meta-analysis of association of smokeless tobacco and of betel quid without tobacco with incidence of oral cancer in South Asia and the Pacific. <i>PLoS one</i> . 2014 Nov 20;9(11):e113385.	ข1 (Systematic review of non-randomized)

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ	เอกสารอ้างอิง	ระดับคุณภาพหลักฐาน
การใส่ฟันเทียมที่หลวมไม่พอดีเป็นปัจจัยเสี่ยงของมะเร็งช่องปาก	Manoharan S, Nagaraja V, Eslick GD. Ill-fitting dentures and oral cancer: a meta-analysis. <i>Oral oncology</i> . 2014 Nov 1;50(11):1058-61.	ข1 (Systematic review of non-randomized)
ประชาชนกลุ่มเสี่ยงควรได้รับการพัฒนาทักษะตรวจช่องปากด้วยตนเอง	Jornet PL, Garcia FJ, Berdugo ML, Perez FP, Lopez AP. Mouth self-examination in a population at risk of oral cancer. <i>Aust Dent J</i> . 2015;60(1):59-64. doi:10.1111/adj.12274	ค2 (Clinical controlled trial)
ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุควรได้รับการฝึกแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์แบบลงมือปฏิบัติ	Clarkson JE, Young L, Ramsay CR, Bonner BC, Bonetti D. How to influence patient oral hygiene behavior effectively. <i>Journal of dental research</i> . 2009 Oct;88(10):933-7.	ก1 (Systematic review of randomized)
ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุควรได้รับการขัดและทำความสะอาดฟัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	Lamont T, Worthington HV, Clarkson JE, Beirne PV. Routine scale and polish for periodontal health in adults. <i>Cochrane database of systematic reviews</i> . 2018(12).	ก1 (Systematic review of randomized)
เหงือกกรน รากฟันผยผึง ปากแห้ง และผู้มีภาวะพึ่งพิงเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	Needleman I, Suvan J, Moles DR, Pimlott J. A systematic review of professional mechanical plaque removal for prevention of periodontal diseases. <i>Journal of clinical periodontology</i> . 2005 Oct;32:229-82.	ข1 (Systematic review of randomized and non-randomized)
ฟลูออไรด์วาร์นิชสามารถป้องกันฟันผุในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	Zhang J, Sardana D, Wong MC, Leung KC, Lo EC. Factors associated with dental root caries: a systematic review. <i>JDR Clinical & Translational Research</i> . 2020 Jan;5(1):13-29.	ข1 (Systematic review of randomized and non-randomized)
ฟลูออไรด์วาร์นิชสามารถป้องกันฟันผุในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	Hayes, M., Da Mata, C., Cole, M., McKenna, G., Burke, F., & Allen, P. F. (2016). Risk indicators associated with root caries in independently living older adults. <i>Journal of dentistry</i> , 51, 8–14.	ข3 (Longitudinal cohort study)
ฟลูออไรด์วาร์นิชสามารถป้องกันฟันผุในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	Zhang J, Sardana D, Li KY, Leung KC, Lo EC. Topical fluoride to prevent root caries: systematic review with network meta-analysis. <i>Journal of dental research</i> . 2020 May;99(5):506-13.	ก1 (Systematic review of randomized)
ฟลูออไรด์วาร์นิชสามารถป้องกันฟันผุในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	Jabir E, McGrade C, Quinn G, McGarry J, Nic Iomhair A, Kelly N, Srinivasan M, Watson S, McKenna GJ. Evaluating the effectiveness of fluoride varnish in preventing caries amongst Long-Term Care Facility Residents. <i>Gerodontology</i> . 2021 May 24.	ก2 (Randomized-controlled trial)

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ	เอกสารอ้างอิง	ระดับคุณภาพหลักฐาน
ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุควรได้รับฟลูออไรด์เฉพาะที่อย่างน้อยทุก 6 เดือน	Jabir E, McGrade C, Quinn G, McGarry J, Nic Iomhair A, Kelly N, Srinivasan M, Watson S, McKenna GJ. Evaluating the effectiveness of fluoride varnish in preventing caries amongst Long-Term Care Facility Residents. Gerodontology. 2021 May 24.	ก2 (Randomized-controlled trial)

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล

1.1 คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับหญิงตั้งครรภ์

รายการ	เอกสารอ้างอิง
1 แนะนำให้แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ อย่างน้อย 2 ครั้งต่อวัน (หลังอาหารเช้าและก่อนนอน)	(1) (2)
2 แนะนำให้ใช้ยาสีฟันที่มีปริมาณฟลูออไรด์ 1,500 ppm	(3) (4)
3 แนะนำให้ใช้ปริมาณยาสีฟันเต็มหน้าตัดของขนแปรงในแนวยาว	(4)
4 หลังแปรงฟันแล้วบ้วนฟองออกให้หมด ไม่ต้องบ้วนน้ำตาม หรือบ้วนน้ำเพียงเล็กน้อย	(19)
5 แนะนำให้ใช้เครื่องมือทำความสะอาดซอกฟันที่เหมาะสมกับบุคคล	(5)
6 แนะนำให้ลดการรับประทานน้ำตาลจากอาหารและเครื่องดื่ม และควรรับประทานในมื้ออาหาร	(6) (7)
7 แนะนำให้หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การสูบบุหรี่ การเคี้ยวหมาก การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	(8) (9) (10)
ช่วงหลังการตั้งครรภ์	
1 แนะนำให้เด็กเล็กได้ดื่มนมแม่อย่างน้อยในช่วง 6 เดือนแรก	(11) (12)

1.2 คำแนะนำสำหรับการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับเด็กเล็ก อายุ 0-5 ปี

รายการ	เอกสารอ้างอิง
1 เด็กเล็กควรได้รับการแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ตั้งแต่ฟันซี่แรกขึ้น อย่างน้อย 2 ครั้ง (หลังอาหารเช้าและก่อนนอน)	(1) (2)
2 เด็กเล็กควรได้รับการแปรงฟันโดยผู้ปกครอง	(13)
3 แนะนำให้ใช้ยาสีฟันที่มีปริมาณฟลูออไรด์ 1,000 ppm	(4) (14)
4 แนะนำให้ใช้ปริมาณยาสีฟันตามที่กำหนด คือ สำหรับเด็กที่มีฟันซี่แรก-อายุต่ำกว่า 3 ปี ใช้ปริมาณและเป็นฟิล์มบาง ๆ สำหรับเด็กอายุ 3-อายุต่ำกว่า 6 ปี ใช้ปริมาณตามด้านกว้างของแปรงสีฟัน	(4) (15)
5 หลังแปรงฟันแล้วบ้วนฟองออกให้หมด ไม่ต้องบ้วนน้ำตาม หรือบ้วนน้ำเพียงเล็กน้อย	(19)
6 แนะนำให้เด็กเล็กรับประทานน้ำตาลจากอาหารและเครื่องดื่มในปริมาณน้อย และควรได้รับในช่วงมื้ออาหาร	(6) (7)
7 ให้คำแนะนำการรับประทานอาหารและช่วยให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ดี	(16)
8 สำหรับเด็กที่ต้องได้รับยาชนิดรับประทาน หากเป็นไปได้ควรเป็นยาที่ไม่มีส่วนผสมของน้ำตาล	(17) (18)

1.3 คำแนะนำสำหรับการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับเด็กโตและวัยรุ่น อายุ 6-24 ปี

รายการ	เอกสารอ้างอิง
1 แนะนำให้แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์อย่างน้อย 2 ครั้งต่อวัน (หลังอาหารเช้าและก่อนนอน)	(1) (2)
2 แนะนำเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไปแปรงฟันด้วยตนเอง และผู้ปกครองควรดูซ้ำ	(13)
3 แนะนำให้ใช้ยาสีฟันที่มีปริมาณฟลูออไรด์ 1,500 ppm	(3) (4)
4 แนะนำให้ใช้ปริมาณยาสีฟันตามที่กำหนด สำหรับเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไป ใช้ปริมาณยาสีฟันเต็มหน้าตัดของขนแปรงในแนวยาว	(4)
5 หลังแปรงฟันแล้วบ้วนฟองออกให้หมด ไม่ต้องบ้วนน้ำตาม หรือบ้วนน้ำเพียงเล็กน้อย	(19)
6 แนะนำให้ใช้เครื่องมือทำความสะอาดช่องฟันที่เหมาะสมกับบุคคล	(5)
7 แนะนำให้ลดความถี่ในการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล	(6) (7)
8 แนะนำให้หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การสูบบุหรี่ การเคี้ยวหมาก การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	(8) (9) (10)

1.4 คำแนะนำสำหรับการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับผู้ใหญ่ อายุ 25-59 ปี และผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

รายการ	เอกสารอ้างอิง
1 แนะนำให้แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์อย่างน้อย 2 ครั้งต่อวัน (หลังอาหารเช้าและก่อนนอน)	(1) (2)
2 แนะนำให้ใช้ยาสีฟันที่มีปริมาณฟลูออไรด์ 1,500 ppm	(3) (4)
3 แนะนำให้ใช้ปริมาณยาสีฟันเต็มหน้าตัดของขนแปรงในแนวยาว	(4)
4 หลังแปรงฟันแล้วบ้วนฟองออกให้หมด ไม่ต้องบ้วนน้ำตาม หรือบ้วนน้ำเพียงเล็กน้อย	(19)
5 แนะนำให้ใช้เครื่องมือทำความสะอาดช่องฟันที่เหมาะสมกับบุคคล	(5)
6 แนะนำให้ลดความถี่ในการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล	(6) (7)
7 แนะนำให้หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การสูบบุหรี่ การเคี้ยวหมาก การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	(8) (9) (10)

ภาคผนวก 2. แนวทางด้านสุขภาพช่องปากที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงและการตรวจคัดกรอง

การประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ		QR code
2.1.1	การประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคฟันผุ (2566)	
การตรวจคัดกรอง		QR code
2.1.2	แนวทางการตรวจสุขภาพที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับประชาชน (2565)	
2.1.3	แนวทางการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก (2562)	
2.1.4	แบบสอบถาม STOP BANG ประเมินความเสี่ยงภาวะหยุดหายใจขณะหลับ	

2.2 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันฟันผุ

การใช้ฟลูออไรด์		QR code
2.2.1	แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ในทางทันตกรรม (2566)	
2.2.2	แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยทันตบุคลากร (2563)	
การเคลือบหลุมร่องฟัน		QR code
2.2.3	แนวทางการเคลือบหลุมร่องฟันอย่างมีประสิทธิภาพ (2563)	

2.3 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากตามกลุ่มวัย

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และเด็กเล็ก		QR code
2.3.1.1	แนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด (2566)	
2.3.1.2	แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากแม่และเด็กปฐมวัย (2561)	
กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่น		QR code
2.3.2	แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา	
กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ		QR code
2.3.3	แนวทางการจัดบริการดูแลและป้องกันสุขภาพช่องปากในผู้สูงอายุสำหรับทันตบุคลากร (2564)	
2.3.4	แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการดูแลอนามัยช่องปากของผู้สูงอายุ (2564)	
2.3.5	แนวทางการดูแลสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวาน สำหรับทันตบุคลากรและบุคลากรสาธารณสุข (2565)	

คณะทำงานจัดทำแนวทางการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ทพญ.วรางคณา	เวชวิธีย์	ประธาน
ทพญ.วรมน	อัครสุด	รองประธาน
ทพญ.นพวรรณ	โพชนุกูล	คณะทำงาน
ทพญ.จิราพร	ชิตดี	คณะทำงาน
ทพญ.ภัทราภรณ์	หัตติเสวี	คณะทำงาน
ทพญ.นันทมนัส	แย้มบุตร	คณะทำงาน
ทพญ.พัชรวรรณ	สุขุมาลินท์	คณะทำงาน
ทพญ.ปฐมา	เชาวนเมธา	คณะทำงาน
ทพญ.ภัทรีญาณ์	กวีพันธ์สกุล	คณะทำงาน
นางสาวสรารัตน์	เรืองฤทธิ์	คณะทำงาน
นางสาวถิรวรรณ	รานวล	คณะทำงาน
นางสาวสุวภักดิ์	โพธิเสน	คณะทำงาน
นางสาวปาจรรย์ภัทรนาควารี		คณะทำงาน
นางสาวกันยา	ฤทธิ์อิม	คณะทำงาน
นายกลวัชร	ปาวงค์	คณะทำงาน
ทพ.วรุต	ชลธิธิกุล	คณะทำงานและเลขานุการ

เอกสารอ้างอิง (ภาคผนวก)

1. Marinho VC, Higgins J, Logan S, Sheiham A. Fluoride toothpastes for preventing dental caries in children and adolescents. Cochrane database of systematic reviews. 2003(1).
2. Duckworth RM, Moore SS. Salivary fluoride concentrations after overnight use of toothpastes. Caries Res. 2001;35(4):285.
3. Walsh T, Worthington HV, Glenny AM, Marinho VC, Jeroncic A. Fluoride toothpastes of different concentrations for preventing dental caries. Cochrane database of systematic reviews. 2019(3).
4. ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร เรื่อง การปรับปริมาณสูงสุดของฟลูออไรด์ในยาสีฟันเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการป้องกันฟันผุสำหรับประเทศไทย. 2562.
5. Worthington HV, MacDonald L, Pericic TP, Sambunjak D, Johnson TM, Imai P, Clarkson JE. Home use of interdental cleaning devices, in addition to toothbrushing, for preventing and controlling periodontal diseases and dental caries. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2019(4).
6. Moynihan PJ, Kelly SA. Effect on caries of restricting sugars intake: systematic review to inform WHO guidelines. Journal of dental research. 2014 Jan;93(1):8-18.
7. WHO J, Consultation FE. Diet, nutrition and the prevention of chronic diseases. World Health Organ Tech Rep Ser. 2003 Feb 27;916(i-viii):1-49.
8. Holliday R, Hong B, McColl E, Livingstone-Banks J, Preshaw PM. Interventions for tobacco cessation delivered by dental professionals. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2021(2).
9. Carr AB, Ebbert J. Interventions for tobacco cessation in the dental setting. Cochrane database of systematic reviews. 2012(6).
10. Mamluk L, Edwards HB, Savović J, Leach V, Jones T, Moore TH, Ijaz S, Lewis SJ, Donovan JL, Lawlor D, Smith GD. Low alcohol consumption and pregnancy and childhood outcomes: time to change guidelines indicating apparently ‘safe’ levels of alcohol during pregnancy? A systematic review and meta-analyses. BMJ open. 2017 Jul 1;7(7):e015410.

11. Tham R, Bowatte G, Dharmage SC, Tan DJ, Lau MX, Dai X, Allen KJ, Lodge CJ. Breastfeeding and the risk of dental caries: a systematic review and meta-analysis. *Acta Paediatrica*. 2015 Dec;104:62-84.
12. WHO G. Global strategy for infant and young child feeding. 2003.
13. Dos Santos AP, de Oliveira BH, Nadanovsky P. A systematic review of the effects of supervised toothbrushing on caries incidence in children and adolescents. *International journal of paediatric dentistry*. 2018 Jan;28(1):3-11.
14. ทันตแพทยสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์. แนวทางการใช้ฟลูออไรด์ 2560.
15. Bentley EM, Ellwood RP, Davies RM. Fluoride ingestion from toothpaste by young children. *British dental journal*. 1999 May;186(9):460-2.
16. Harris R, Gamboa A, Dailey Y, Ashcroft A. One-to-one dietary interventions undertaken in a dental setting to change dietary behaviour. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. 2012(3).
17. Shaw L, Glenwright HD. The role of medications in dental caries formation: need for sugar-free medication for children. *Pediatrician*. 1989 Jan 1;16(3-4):153-5.
18. Bigeard L. The role of medication and sugars in pediatric dental patients. *Dental Clinics of North America*. 2000 Jul 1;44(3):443-56.
19. Chestnutt IG, Schäfer F, Jacobson AP, Stephen KW. The influence of toothbrushing frequency and post-brushing rinsing on caries experience in a caries clinical trial. *Community Dent Oral Epidemiol*. 1998 Dec;26(6):406-11.

ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เรื่อง ประเภทย่อยและขอบเขตของบริการสาธารณสุข

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยประเภทย่อยและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่บุคคลมีสิทธิได้รับตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติประกาศกำหนด ซึ่งปัจจุบันมีอยู่หลายฉบับ โดยรวบรวม จัดประเภทย่อยใหม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความใน (๑๒) ของบทนิยามคำว่า “ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข” ในมาตรา ๓ มาตรา ๕ วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา ๑๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทย่อยและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามที่ระบุในเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ ประเภทย่อยและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่มีความจำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต ซึ่งบุคคลมีสิทธิจะได้รับตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และหน่วยบริการสามารถรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กำหนด ประกอบด้วย ๑๓ รายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
- (๒) การตรวจวินิจฉัยโรค
- (๓) การตรวจ และการรับฝากครรภ์
- (๔) การบำบัด และการบริการทางการแพทย์
- (๕) ยา เวชภัณฑ์ อวัยวะเทียม และอุปกรณ์ทางการแพทย์
- (๖) การทำคลอด
- (๗) การกินอยู่ในหน่วยบริการ
- (๘) การบริหารทารกแรกเกิด
- (๙) บริการรพยบาล หรือบริการพาหนะรับส่งผู้ป่วย
- (๑๐) บริการพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ

(๑๑) การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย และจิตใจ

(๑๒) บริการสาธารณสุขด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ

(๑๓) บริการสาธารณสุขอื่นที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดเพิ่มเติม

ทั้งนี้ บริการตาม (๑) ให้รวมถึงบริการตามบัญชีหมายเลข ๑ บริการตาม (๒) ให้รวมถึงบริการตามบัญชีหมายเลข ๒ บริการตาม (๔) ให้รวมถึงบริการตามบัญชีหมายเลข ๓ บริการตาม (๕) ให้รวมถึงบริการตามบัญชีหมายเลข ๔ และบริการตาม (๑๒) ให้รวมถึงบริการตามบัญชีหมายเลข ๕ แนบท้ายประกาศนี้ด้วย

ข้อ ๕ บริการสาธารณสุข ดังต่อไปนี้ ไม่อยู่ในประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่สามารถรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้

(๑) การกระทำใด ๆ เพื่อความสวยงามโดยไม่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์

(๒) การตรวจวินิจฉัยและการรักษาใด ๆ ที่เกินความจำเป็นจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์

(๓) การรักษาที่อยู่ระหว่างการค้นคว้าทดลอง

(๔) การปลูกถ่ายอวัยวะที่ไม่ปรากฏตามบัญชีหมายเลข ๓ แนบท้ายประกาศนี้

(๕) การบริการทางการแพทย์อื่น ตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๖ บุคคลผู้มีสิทธิที่เข้ารับบริการตามประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่กำหนดในประกาศนี้ จะได้รับความคุ้มครองโดยไม่ต้องจ่ายค่าบริการ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการร่วมจ่ายค่าบริการในแต่ละครั้งที่เข้ารับบริการ ณ จุดรับบริการ ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยการร่วมจ่ายค่าบริการ ยกเว้นบุคคลตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลที่ไม่ต้องจ่ายค่าบริการ

(๒) เป็นการบริการที่เป็นข้อยกเว้น ไม่คุ้มครองตามข้อ ๕

(๓) เป็นการเข้ารับบริการที่ไม่ใช่หน่วยบริการประจำของตน หรือหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายหน่วยบริการที่เกี่ยวข้องโดยไม่มีคำสั่งต่อ หรือไม่ใช่กรณีที่มีเหตุสมควร กรณีอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉิน

ข้อ ๗ ให้เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติรักษาการตามประกาศนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

อนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

บัญชีหมายเลข ๑ แนบท้ายประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕
ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๑ ในบัญชีแนบท้ายประกาศนี้

“การสร้างเสริมสุขภาพ” หมายความว่า บริการหรือกิจกรรมที่ให้โดยตรงแก่บุคคล ครอบครัว หรือกลุ่มบุคคล เพื่อสร้างเสริมความตระหนักและขีดความสามารถของบุคคลในการดูแลสุขภาพของตนเอง

“การป้องกันโรค” หมายความว่า บริการหรือกิจกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ให้โดยตรงแก่บุคคล ครอบครัว หรือกลุ่มบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรค

ข้อ ๒ บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค มีขอบเขตดังต่อไปนี้

- (๑) การตรวจคัดกรองเพื่อค้นหาภาวะเสี่ยงต่อการเสียสุขภาพ และศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างเสริมสุขภาพ
- (๒) การสร้างเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ความรู้และการสาธิต เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
- (๓) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การใช้ยา และการทำหัตถการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
- (๔) การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่มีลักษณะเป็นรายโครงการ ดังนี้
 - (ก) การดำเนินการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมป้องกันโรค เช่น การให้คำปรึกษา การคัดกรอง การค้นหาผู้มีภาวะเสี่ยง การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การใช้ยา การทำหัตถการ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นต้น
 - (ข) การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในส่วนค่าดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - (ค) การพัฒนาศักยภาพบุคคลที่ปฏิบัติงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการเฝ้าระวังโรค และการป้องกันไม่ให้ผู้ที่มีอาการแทรกซ้อนหรือการชะลอความรุนแรงของการป่วย โดยให้ถือว่าบริการดังกล่าวเป็นกิจกรรมด้านการรักษาพยาบาล

รายการหรือกิจกรรมบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่มีสิทธิจะได้รับบริการ จัดแบ่งตามกลุ่มวัย ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเด็กเล็กอายุ ๐-๕ ปี กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ ๖-๒๔ ปี กลุ่มผู้ใหญ่อายุ ๒๕-๕๙ ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ทั้งนี้ การจัดบริการตามรายการบริการหรือกิจกรรมบริการ หน่วยบริการจะดำเนินการตามแนวทางหรือแนวเวชปฏิบัติ และมาตรฐานบริการที่กำหนดโดยกรมวิชาการของกระทรวงสาธารณสุขหรือราชวิทยาลัยหรือสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดตามตาราง ๑

รายการบริการ หรือกิจกรรมเพื่อบริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ มีรายละเอียดตามตาราง ๒

ตาราง ๑ แนบท้ายบัญชี ๑ ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เรื่อง ประเภทขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔

ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. กลุ่มหญิงตั้งครรภ์

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑	บริการฝากครรภ์ คุณภาพ	-บริการฝากครรภ์คุณภาพตามแนวทางการดูแลหญิงตั้งครรภ์แนวใหม่ขององค์การอนามัยโลกหรือตามที่กรมอนามัยแนะนำ -ประเมินความเสี่ยงตามเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ (classifying form) เพื่อพิจารณาให้การดูแลตามปกติหรือเป็นกรณีพิเศษ -การฝากครรภ์แต่ละครั้ง จะได้รับบริการตามองค์ประกอบพื้นฐานการดูแลหญิงตั้งครรภ์ ประกอบด้วย ๑) การทดสอบการตั้งครรภ์ ๒) การสอบถามข้อมูล ๓) การตรวจร่างกาย ๔) การประเมินสุขภาพจิต ๕) การตรวจทางห้องปฏิบัติการ ๖) การประเมินเพื่อการส่งต่อ ๗) การให้การดูแลรักษา ๘) การให้คำแนะนำ ตอบคำถามและการนัดครั้งต่อไป และ ๙) การบันทึกข้อมูล	-หญิงตั้งครรภ์และสามีหรือคู่ (กรณีสามีหรือคู่เฉพาะการคัดกรองและตรวจยืนยันโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย การคัดกรองและตรวจยืนยันโรคซิฟิลิส และการมีส่วนร่วมในการดูแลครรภ์)	-อย่างน้อย ๕ ครั้ง ๑) ครั้งที่ ๑ อายุครรภ์ ≤ ๑๒ สัปดาห์ ๒) ครั้งที่ ๒ อายุครรภ์ ๑๓-<๒๐ สัปดาห์ ๓) ครั้งที่ ๓ อายุครรภ์ ๒๐-<๒๖ สัปดาห์ ๔) ครั้งที่ ๔ อายุครรภ์ ๒๖-<๓๒ สัปดาห์ ๕) ครั้งที่ ๕ อายุครรภ์ ๓๒-๔๐ สัปดาห์ขึ้นไป	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
	๑.๑ การทดสอบการตั้งครุฑ	-ตรวจปัสสาวะทดสอบการตั้งครุฑ	-หญิงที่สงสัยหรือมีอาการคล้ายตั้งครุฑ	-อย่างน้อย ๑ ครั้ง	
	๑.๒ การสอบถามข้อมูล	-สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว การเจ็บป่วย ประวัติทางสูติกรรม การตั้งครุฑปัจจุบัน	-หญิงตั้งครุฑ	-ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	
	๑.๓ การตรวจร่างกายและตรวจครุฑ	-ซังน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดความดันโลหิต -ตรวจร่างกายทั่วไป ดูภาวะซีด อาการบวม และอาการเตือนของโรคอื่น ๆ -ตรวจครุฑ วัดความสูงยอดมดลูก ประเมินอายุครุฑ -ตรวจสุขภาพช่องปาก ช่วงฝากครุฑครั้งที่ ๑ -พบแพทย์เพื่อตรวจร่างกายทั่วไปและตรวจฟังเสียงการหายใจและเสียงหัวใจ ช่วงฝากครุฑครั้งที่ ๑ -ตรวจภายในเพื่อตรวจหาความผิดปกติและการติดเชื้อในช่องคลอด เมื่อมีข้อบ่งชี้ ช่วงฝากครุฑครั้งที่ ๑ หรือ ๒ -ตรวจอัลตราซาวด์ เพื่อยืนยันอายุครุฑ จำนวนทารก สัญญาณชีพ ช่วงฝากครุฑครั้งที่ ๑ หรือ ๒	-หญิงตั้งครุฑ	-ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ -ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ -ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ -อย่างน้อย ๑ ครั้ง -อย่างน้อย ๑ ครั้ง -อย่างน้อย ๑ ครั้ง -อย่างน้อย ๑ ครั้ง	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
	๑.๔ การประเมินสุขภาพจิต	-ประเมินความเครียด คัดกรองโรคซึมเศร้า และปัญหาการดื่มสุรา	-หญิงตั้งครรภ์	-ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	
	๑.๕ การตรวจทางห้องปฏิบัติการที่จำเป็น	-ตรวจปัสสาวะด้วยแถบตรวจ (multiple urine dipstick) เพื่อตรวจหาการติดเชื้อแบคทีเรียในทางเดินปัสสาวะที่ไม่มีอาการน้ำตาล และไข่ขาว (โปรตีน) -ตรวจคัดกรองโรคซิฟิลิส (VDRL) ช่วงฝากครรภ์ครั้งที่ ๑ และ ๔ (อายุครรภ์ ๒๘-๓๒ สัปดาห์) -ตรวจคัดกรองโรคซิฟิลิสในสามีหรือคู่ของหญิงตั้งครรภ์ ด้วย VDRL รายที่ผลคัดกรองเป็นบวก ได้รับการตรวจยืนยันด้วย TPHA -ตรวจการติดเชื้อเอชไอวี (Anti-HIV) ช่วงฝากครรภ์ ครั้งที่ ๑ และ ๔ -ตรวจคัดกรองการเป็นพาหะไวรัสตับอักเสบบี ช่วงฝากครรภ์ครั้งที่ ๑ -ตรวจนับเม็ดเลือดอย่างสมบูรณ์ (CBC) หรือวัดระดับความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง (Hb) หรือปริมาตรเม็ดเลือดแดงอัดแน่น (Hct) ช่วงฝากครรภ์ครั้งที่ ๑ และ ๔	-หญิงตั้งครรภ์ -สามีหรือคู่ของหญิงตั้งครรภ์	-อย่างน้อย ๕ ครั้ง -๒ ครั้ง -๑ ครั้ง -๒ ครั้ง ตามความสมัครใจ -๑ ครั้ง -อย่างน้อย ๒ ครั้ง	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		-ตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย (MCV/ OF+DCIP) ถ้าผลเป็นบวกทั้งหญิงตั้งครรภ์และสามีหรือคู่ให้ส่งเลือดทั้งคู่ตรวจยืนยัน Hb typing/PCR เพื่อกำหนดคู่เสี่ยง การตรวจวินิจฉัยทารกในครรภ์และยุติการตั้งครรภ์ ช่วงฝากครรภ์ครั้งที่ ๑ และ ๒ อย่างช้าอายุครรภ์ไม่เกิน ๒๔ สัปดาห์ ทั้งนี้ ตามแนวทางหรือแนวเวชปฏิบัติที่กำหนด -ตรวจคัดกรองภาวะดาวน์ซินโดรม รายที่ผล เป็นบวกให้ตรวจวินิจฉัยทารกในครรภ์และ ยุติการตั้งครรภ์ตามแนวทางเวชปฏิบัติ ช่วง ฝาก ครรภ์ครั้งที่ ๑ และ ๒ อย่างช้าอายุ ครรภ์ไม่เกิน ๒๔ สัปดาห์ ทั้งนี้ตามแนวทาง หรือแนวเวชปฏิบัติที่กำหนด -ตรวจหมู่เลือด (ABO และ Rh) -ตรวจคัดกรองและตรวจทางห้องปฏิบัติการ เพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-หญิงตั้งครรภ์และ สามีหรือคู่ของหญิง ตั้งครรภ์ -หญิงตั้งครรภ์ ทุก อายุ -หญิงตั้งครรภ์ที่ เป็นกลุ่มเสี่ยง หรือ ก่อนทำหัตถการ หรือ มีความจำเป็น ตามดุลยพินิจของ แพทย์	-๑ ครั้ง/คน -๑ ครั้ง -๑ ครั้ง -ตามแนวทางที่กำหนดของ กระทรวงสาธารณสุข หรือ ตาม ความจำเป็น	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
	๑.๖ การให้การดูแลรักษาป้องกัน	-ฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยัก (dT) ในรายที่ไม่เคยได้รับวัคซีนนี้มาก่อน ฉีดทันทีที่ฝากครรภ์ครั้งแรก โดยมีระยะห่าง ๐, ๑ และ ๖ เดือนตามลำดับ -ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล ช่วงอายุครรภ์มากกว่า ๔ เดือนขึ้นไป -รับยาเสริมธาตุเหล็ก กรดโฟลิก ไอโอดีน กินทุกวัน ตลอดอายุการตั้งครรภ์ -ขัดและทำความสะอาดฟัน ช่วงฝากครรภ์ ครั้งที่ ๑ หรือ ๒ -การดูแลรักษาหากตรวจพบความผิดปกติ รวมถึงการแก้ไขภาวะทุพโภชนาการ	-หญิงตั้งครรภ์	-๑ - ๓ ครั้งแล้วแต่กรณี -๑ ครั้ง -กินทุกวันตลอดอายุการตั้งครรภ์ -อย่างน้อย ๑ ครั้ง -ตามความจำเป็น	-กินยาเม็ดที่มีธาตุเหล็ก elemental iron ๖๐ มิลลิกรัม กรดโฟลิก ๕๐๐ ไมโครกรัม ไอโอดีน ๑๕๐ ไมโครกรัม
	๑.๗ การประเมินเพื่อการส่งต่อ	-ประเมินความเสี่ยงตามเกณฑ์ประเมินความเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ทุกครั้ง โดยพิจารณา ร่วมกับหลักฐานที่พบจากการฝากครรภ์แต่ละครั้ง หากมีความเสี่ยงหรือมีอาการผิดปกติที่เกินขีดความสามารถของหน่วยบริการ จะได้รับการส่งต่อไปยังหน่วยบริการที่มีขีดความสามารถสูงกว่า	-หญิงตั้งครรภ์	-ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
	๑.๘ การให้คำแนะนำ ตอบคำถามและการ นัดครั้งต่อไป	-คำแนะนำที่จำเป็นสำหรับการดูแลครรภ์ และการคลอด การเลี้ยงลูก การวางแผน ครอบครัว (เข้าโรงเรียนพ่อแม่) -คำปรึกษาก่อน/หลังการตรวจเลือดเอชไอวี โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ดาวน์ -คำแนะนำสำหรับการติดต่อกรณีมี เลือดออก ปวดท้องหรือภาวะฉุกเฉินหรือ ต้องการคำแนะนำ -ซักถามและตอบคำถาม นัดตรวจครั้งต่อไป	-หญิงตั้งครรภ์และ สามี	-ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ -อย่างน้อย ๑ ครั้ง -ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ -ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	
	๑.๙ การบันทึกข้อมูล	-รับสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก ๑ เล่ม และนำสมุดบันทึกมาด้วยทุกครั้งที่ได้รับบริการ -ผู้ให้บริการบันทึกข้อมูลในสมุดบันทึก สุขภาพและเวชระเบียนให้ครบถ้วน	-หญิงตั้งครรภ์	-๑ เล่ม -ทุกครั้ง	
๒	บริการตรวจหลังคลอด	-บริการตรวจหลังคลอด -การสอบถาม ชั่งน้ำหนัก วัดความดันโลหิต ตรวจร่างกายทั่วไปและตรวจภายในเฉพาะที่ มีข้อบ่งชี้ทางคลินิก -ตรวจคัดกรองโรคซึมเศร้าหลังคลอด	-หญิงหลังคลอด	-ตามแนวทางที่กรมอนามัยกำหนด อย่างน้อย ๓ ครั้ง ๑) ครั้งที่ ๑ หลังคลอดไม่เกิน ๗ วัน ๒) ครั้งที่ ๒ หลังคลอด ๘-๑๕ วัน ๓) ครั้งที่ ๓ หลังคลอด ๑๖-๔๒ วัน -ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ -อย่างน้อย ๑ ครั้ง	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		-คำแนะนำและบริการวางแผนครอบครัว ตามความสมัครใจ (ยากิน/ยาฉีดคุมกำเนิด ห่วงอนามัย ยาฝังคุมกำเนิด การทำหมัน) -คำแนะนำการให้นมแม่และการเลี้ยงลูก -ยาเสริมธาตุเหล็ก กรดโฟลิก ไอโอดีนกินทุก วัน หลังคลอดเป็นเวลา ๖ เดือน		-ตามความสมัครใจ -ทุกครั้งที่ได้รับบริการ -กินทุกวัน เป็นเวลา ๖ เดือน	
๓	บริการเยี่ยมบ้าน	-บริการเยี่ยมบ้านหญิงตั้งครรภ์และ หญิงหลังคลอด	-หญิงตั้งครรภ์และ หลังคลอด	ตามแนวทางที่กรมอนามัยหรือ ที่เกี่ยวข้องกำหนด	
๔	บริการส่งเสริมการให้ นมแม่ในสถานที่ ทำงาน	-บริการส่งเสริมการให้นมแม่ของหญิงหลัง คลอดบุตรเมื่อต้องกลับไปทำงานเป็นเวลา อย่างน้อย ๖ เดือน โดยประสานกับเจ้าของ สถานประกอบการหรือสถานที่ทำงานจัดให้ มีช่วงเวลาพักระหว่างงานสำหรับการให้นม หรือปั้มนมรวมถึงการอำนวยความสะดวก สะดวกด้านสถานที่และอุปกรณ์	-หญิงหลังคลอด บุตรและเจ้าของ สถานประกอบการ หรือที่ทำงาน	ตามแนวทางที่กรมอนามัยหรือ ที่เกี่ยวข้องกำหนด	

๒. กลุ่มเด็กเล็กอายุ ๐ - ๕ ปี

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑	บริการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคทั่วไป	-บริการคลินิกสุขภาพเด็ก ประเมินสุขภาพ และปัญหาทั่วไป ตรวจร่างกาย การวัดและประเมิน การเฝ้าระวังพัฒนาการและการคัดกรองที่จำเป็น การแนะนำพ่อแม่ (การเลี้ยงดู ส่งเสริมทักษะ ส่งเสริมสุขนิสัยที่ดี การป้องกันอุบัติเหตุและลดความเสี่ยง) ชักถามและตอบคำถาม/ชื่นชมให้กำลังใจ นัดครั้งต่อไป	-เด็กแรกเกิด - ๕ ปี	-ตามแนวทางปฏิบัติที่กรมวิชาการ กำหนดหรือตามกำหนดการดูแล สุขภาพเด็กไทยโดยราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย	
๒	บริการวิตามินเค	-ฉีดหรือกินวิตามิน เค	-เด็กแรกเกิด	-อย่างน้อย ๑ ครั้ง	
๓	บริการคัดกรองภาวะพร่องไทรอยด์ฮอร์โมน และโรคฟีนิลคีโตนูเรีย	-เจาะเลือดทารกแรกเกิดหลังคลอดอย่างน้อย ๔๘ ชั่วโมง และส่งตรวจวัดระดับ ทีเอสเอช (TSH) และฟีนิลคีโตนูเรีย (PKU) -รายที่ผล TSH ผิดปกติได้รับการตรวจวินิจฉัยยืนยันและได้รับยาป้องกัน -ถ้าผิดปกติได้รับการดูแลติดตามต่อเนื่องตามแนวเวชปฏิบัติอย่างน้อย ๓ ปี -รายที่ผล PKU ผิดปกติ จะได้รับการส่งต่อเพื่อดูแลรักษา	-เด็กแรกเกิด	-อย่างน้อย ๑ ครั้ง -ตรวจยืนยัน ๑ ครั้ง -ตรวจติดตามเป็นระยะ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๔	บริการคัดกรองโรคทางพันธุกรรมเมตาบอลิก	-เจาะเลือดทารกแรกเกิด ส่งตรวจด้วยเครื่อง Tandem mass spectrometry (MS/MS) -รายที่ผลคัดกรองผิดปกติ จะได้รับการส่งต่อเข้าสู่การรักษาโรคหายาก	-เด็กแรกเกิด	-๑ ครั้ง	ตามแนวทางเวชปฏิบัติของสมาคมเพื่อเด็กพิการแต่กำเนิด (ประเทศไทย) สมาคมเวชพันธุศาสตร์และจีโนมิกทางการแพทย์ และชมรมเวชพันธุศาสตร์กุมารแห่งประเทศไทย
๕	บริการคัดกรองการได้ยินในเด็กแรกเกิด	-ตรวจคัดกรองการได้ยินด้วยเครื่อง OAE และ/หรือ AABR -รายที่ผลคัดกรองผ่านหรือปกติ ให้คำแนะนำ/ติดตามพัฒนาการทางภาษาและการได้ยิน -รายที่ผิดปกติ ได้รับการส่งต่อเพื่อการวินิจฉัย รักษาและฟื้นฟูทางภาษาและการได้ยิน	-เด็กแรกเกิดกลุ่มเสี่ยง	-อย่างน้อย ๑ - ๓ ครั้ง หรือตามคำแนะนำการคัดกรอง	ตามคำแนะนำการคัดกรองการได้ยินในทารกแรกเกิดของประเทศไทย โดย กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมโสตสัมผัสวิทยาและการแก้ไขการพูดแห่งประเทศไทย
๖	บริการวัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG)	-ฉีดครั้งเดียวเมื่อแรกเกิด	-เด็กแรกเกิด	-๑ ครั้ง	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๗	บริการวัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบี (HB)	-เข็มที่ ๑ เมื่อแรกเกิด (ภายใน ๒๔ ชม.) -กรณีที่มีการคาดเป็นพาหะตับอักเสบบี ให้ฉีดวัคซีน HB แก่เด็กเพิ่มอีก ๑ ครั้งเมื่ออายุ ๑ เดือน	-เด็กแรกเกิด - ๑ เดือน	-๑ - ๒ ครั้งแล้วแต่กรณี	
๘	บริการวัคซีนป้องกันคอตีบ บาดทะยัก ไอกรณ ตับอักเสบบี และเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (DTwP-HB-Hib)	-เข็มที่ ๑ เมื่ออายุ ๒ เดือน -เข็มที่ ๒ เมื่ออายุ ๔ เดือน -เข็มที่ ๓ เมื่ออายุ ๖ เดือน	-เด็กอายุ ๒ เดือน - ๖ เดือน	-๓ ครั้ง	
๙	บริการวัคซีนป้องกันคอตีบ บาดทะยักและไอกรณ (DTwP)	-กระตุ้นครั้งที่ ๑ เมื่ออายุ ๑๘ เดือน -กระตุ้นครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๔ - ๖ ปี	-เด็กอายุ ๑๘ เดือน - ๖ ปี	-๒ ครั้ง	
๑๐	บริการวัคซีนป้องกันโปลิโอชนิดกิน/ฉีด (OPV/IPV)	-ครั้งที่ ๑ เมื่ออายุ ๒ เดือน -ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๔ เดือน และฉีด โอปิวี ๑ เข็ม -ครั้งที่ ๓ เมื่ออายุ ๖ เดือน -กระตุ้นครั้งที่ ๑ เมื่ออายุ ๑๘ เดือน -กระตุ้นครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๔ - ๖ ปี	-เด็กอายุ ๒ เดือน - ๖ ปี	-๕ ครั้ง	
๑๑	วัคซีนป้องกันโรค อูจจาระร่วงจากเชื้อไวรัสโรต้า (RV)	-ครั้งที่ ๑ เมื่ออายุ ๒ เดือน -ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๔ เดือน -ครั้งที่ ๓ เมื่ออายุ ๖ เดือน	-เด็กอายุ ๒ - ๖ เดือน	๒ ครั้ง หรือ ๓ ครั้ง แล้วแต่ชนิดวัคซีน	ครั้งที่ ๑ อายุไม่ควรเกิน ๑๕ สัปดาห์ ครั้งสุดท้าย อายุไม่ควรเกิน ๓๒ สัปดาห์

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑๒	บริการวัคซีนป้องกันหัดเยอรมัน และคางทูม (MMR)	-เข็มที่ ๑ เมื่ออายุ ๙ - ๑๒ เดือน -เข็มที่ ๒ เมื่ออายุ ๑ ๑/๒ ปี	-เด็กอายุ ๙ เดือน - ๒ ปี	-๒ ครั้ง	
๑๓	บริการวัคซีนป้องกันไข้สมองอักเสบเจอี (JE)	กรณีวัคซีน JE เชื้อตาย -เข็มที่ ๑ เมื่ออายุ ๑๒ เดือน -เข็มที่ ๒ ห่างจากเข็มแรก ๔ สัปดาห์ -เข็มที่ ๓ เมื่ออายุ ๒ ๑/๒ ปี กรณีวัคซีน JE เชื้อเป็น -เข็มที่ ๑ เมื่ออายุ ๑๒ เดือน -เข็มที่ ๒ เมื่ออายุ ๒ ๑/๒ ปี	-เด็กอายุ ๑๒ เดือน - ๓ ปี	-๒ - ๓ ครั้ง แล้วแต่กรณี	
๑๔	บริการวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล	-ฉีด ๒ ครั้งห่างกันอย่างน้อย ๑ เดือนสำหรับเด็กที่ไม่เคยฉีดมาก่อน -ฉีด ๑ ครั้งกรณีเคยฉีดในปีที่ผ่านมา	-เด็กอายุ ๖ เดือน - ๒ ปี -เด็กอายุ ๓ - ๕ ปี ที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ๗ กลุ่ม (ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หอบหืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไตวาย ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด และเบาหวาน) ผู้พิการทางสมองช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ โรคธาลัสซีเมีย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง	-๑ - ๒ ครั้งแล้วแต่กรณี	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
			(รวมผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ)		
๑๕	บริการคัดกรองโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	-ตรวจนับเม็ดเลือดอย่างสมบูรณ์ (CBC) หรือวัดระดับความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง (Hb) หรือปริมาตรเม็ดเลือดแดงอัดแน่น (Hct) -ตรวจครั้งที่ ๑ เมื่ออายุ ๖ - ๑๒ เดือน -ตรวจครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๓ - ๕ ปี -ดูแลรักษาต่อเนื่องในรายที่มีผิดปกติ	-เด็กอายุ ๖ - ๑๒ เดือน และอายุ ๓ - ๕ ปี	-อย่างน้อย ๑ ครั้งในแต่ละช่วงอายุ	
๑๖	บริการประเมินการเจริญเติบโตของเด็กจากการวัดเส้นรอบศีรษะเด็ก	-วัดเส้นรอบศีรษะที่อายุแรกเกิด, ๑, ๒, ๔, ๖, ๙, ๑๒, ๑๘ เดือน และ ๒ ปี	-เด็กแรกเกิด - ๒ ปี	-๘ ครั้ง	
๑๗	บริการตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็ก	-ตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กอายุ ๙, ๑๘, ๓๐ และ ๔๒ เดือน -รายที่พบว่ามีความผิดปกติได้รับการแก้ไขส่งเสริมพัฒนาการตามแนวเวชปฏิบัติ	-เด็กอายุ ๙, ๑๘, ๓๐ และ ๔๒ เดือน	-อย่างน้อย ๑ ครั้งในแต่ละอายุ	พ่อแม่จะได้รับคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หรือ คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยงแล้วแต่กรณี
๑๘	บริการคัดกรองภาวะสายตาสั้นผิดปกติ	-ตรวจคัดกรองการมองเห็นด้วยแผ่นวัดรูปภาพในเด็กอนุบาล -รายที่ผลคัดกรองผิดปกติ ได้รับการส่งต่อและตรวจยืนยันวินิจฉัยโดยจักษุแพทย์ -ได้รับแว่นตาและตรวจติดตาม กรณีสายตาสั้นผิดปกติที่จำเป็นต้องใช้แว่นตา	-เด็กอายุ ๓ - ๕ ปี	-๑ ครั้งต่อปี -๑ อันต่อปี	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑๙	บริการตรวจสุขภาพช่องปากและการทาฟลูออไรด์วารินิช	-ตรวจสุขภาพช่องปากและทาฟลูออไรด์วารินิชในเด็กกลุ่มเสี่ยง อายุ ๙, ๑๘, ๒๔, ๓๖ เดือน ทุก ๖ เดือน และติดตามเด็กจนถึงอายุ ๖๐ เดือน	-เด็กอายุ ๙ - ๖๐ เดือน	-๑ - ๒ ครั้งต่อปีแล้วแต่กรณี	
๒๐	บริการยาน้ำเสริมธาตุเหล็กเพื่อป้องกันโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	-เด็กอายุตั้งแต่ ๒ เดือนที่น้ำหนักตัวแรกคลอด < ๒,๕๐๐ กรัมได้รับธาตุเหล็ก ๑๒.๕ มิลลิกรัม/วัน -เด็กอายุ ๖ เดือน - ๒ ปีได้รับธาตุเหล็ก ๑๒.๕ มิลลิกรัม/สัปดาห์ -เด็กอายุ ๒ - ๕ ปีได้รับธาตุเหล็ก ๒๕ มิลลิกรัม/สัปดาห์	-เด็กอายุ ๒ เดือน - ๕ ปี	-๑ ครั้งต่อวันกรณี น.น.<๒,๕๐๐ กรัม -๑ ครั้งต่อสัปดาห์ กรณีอายุ ๖ เดือนขึ้นไป	
๒๑	บริการคัดกรองการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ตรวจคัดกรองและตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-เด็กแรกเกิด - ๕ ปี ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือก่อนทำหัตถการหรือมีความจำเป็นตามดุลยพินิจของแพทย์	-ตามแนวทางที่กำหนดของกระทรวงสาธารณสุข หรือ ตามความจำเป็น	
๒๒	บริการยาด้านไวรัสเอดส์และตรวจการติดเชื้อเอชไอวี	-รับยาด้านไวรัสเอดส์เพื่อป้องกันและรักษาในเด็กที่ติดเชื้อและกลุ่มเสี่ยงสูงที่คลอดจากแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวี -ตรวจ DNA-PCR แรกคลอด (อายุ ≤7 วัน) อายุ ๑ เดือน ๒ เดือนและ ๔ เดือน -ตรวจการติดเชื้อเอชไอวี เมื่อเด็กอายุ ๑๘ เดือน	-เด็กแรกเกิด - ๑๘ เดือน	-รับยาจนครบกำหนด -๔ ครั้ง -๑ ครั้ง	หน่วยบริการขอรับการสนับสนุนยาและค่าใช้จ่ายได้จากกองทุนเอดส์ กรณีรักษาเบิกค่าใช้จ่ายจากแต่ละสิทธิการรักษา

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๒๓	บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหลังการสัมผัสเชื้อ (HIV PEP)	-บริการให้คำปรึกษา -การตรวจทางห้องปฏิบัติการ Anti -HIV, CBC, Cr, SGPT, HIV -VL, HBsAg, Anti -HBs, Anti -HCV, Syphilis และ STIs อื่น ๆ Pregnancy test -ยาด้านเอชไอวีสูตรผสม TDF/ 3TC/DTG	-เด็กแรกเกิด - ๕ ปี หลังสัมผัสเชื้อเอชไอวี	-ไม่จำกัดจำนวนครั้ง	ตามแนวทางการตรวจวินิจฉัยรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย ปี ๒๕๖๔ ของสมาคมโรคเอดส์แห่งประเทศไทย และกรมควบคุมโรค
๒๔	บริการนมผงทารกสำหรับเด็กที่เกิดจากแม่ติดเชื้อเอชไอวี	-รับนมผงกินแทนนมแม่ กรณีเด็กแรกเกิดที่แม่ติดเชื้อ เอชไอวี	-เด็กแรกเกิด - ๑๘ เดือนที่แม่ติดเชื้อเอชไอวี	-ตามความต้องการจนถึงอายุ ๑๘ เดือน	หน่วยบริการขอรับการสนับสนุนได้จากกรมอนามัย
๒๕	บริการสมุดบันทึกสุขภาพเด็ก	-รับสมุดบันทึกสุขภาพเด็ก (ใช้ร่วมกับสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กสีชมพู) -สมุดคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หรือคู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง	-เด็กแรกเกิด - ๕ ปี/ ผู้ปกครองเด็ก	-๑ เล่ม	ผู้ปกครองและผู้ให้บริการร่วมกันบันทึกสุขภาพและบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่เด็กได้รับอย่างต่อเนื่อง
๒๖	บริการเยี่ยมบ้าน/ชุมชน	-ให้บริการเยี่ยมบ้าน/ชุมชน	-เด็กแรกเกิด - ๕ ปี	-ตามแนวทางที่กรมอนามัยหรือที่เกี่ยวข้องกำหนด	

๓. กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ ๖ - ๒๔ ปี

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑	บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคทั่วไป	-บริการซักประวัติ/สอบถาม ตรวจร่างกาย ประเมินสุขภาพกาย/สุขภาพจิตและปัญหาทั่วไป ประเมินพฤติกรรมเสี่ยง การคัดกรองที่จำเป็น การแนะนำพ่อแม่ (การเลี้ยงดู ส่งเสริมทักษะ ส่งเสริมสุนิสัยที่ดี การป้องกันอุบัติเหตุและลดความเสี่ยง) ซักถามและตอบคำถาม/ชื่นชมให้กำลังใจ ให้หมายเลขโทรศัพท์สำหรับติดต่อแแก้ววัยรุ่น นัดครั้งต่อไป	-เด็กโตและวัยรุ่น	-ตามแนวทางปฏิบัติที่กรมวิชาการกำหนดหรือตามกำหนดการดูแลสุขภาพเด็กไทยโดยราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย	
๒	บริการวัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG)	-ฉีดวัคซีนป้องกันวัณโรคในเด็กอายุต่ำกว่า ๗ ปี	-เด็ก ป.๑ หรืออายุต่ำกว่า ๗ ปีที่ไม่เคยได้รับวัคซีนนี้	-๑ ครั้ง	
๓	บริการวัคซีนป้องกันคอตีบ บาดทะยัก (dT)	-ฉีดวัคซีนป้องกันคอตีบ บาดทะยักในเด็กอายุ ๑๒ - ๑๖ ปี -เด็ก ป.๑ (อายุ ๖ - ๗ ปี) กรณีที่ไม่เคยได้รับวัคซีนมาก่อนหรือได้รับ DTWP ไม่ครบ ๕ ครั้ง ให้ฉีดกระตุ้น	-เด็กอายุ ๑๒ ปี (ป. ๖) -เด็ก ป.๑ (๖ - ๗ ปี) ที่ไม่เคยได้รับหรือได้รับไม่ครบ	-๑ ครั้ง -แล้วแต่กรณี	
๔	บริการวัคซีนป้องกันโปลิโอชนิดกิน (OPV)	-เด็ก ป.๑ (อายุ ๖ - ๗ ปี) กรณีที่ไม่เคยได้รับหรือได้รับ OPV ไม่ครบ ๕ ครั้ง ให้กระตุ้น	-เด็ก ป.๑ (๖ - ๗ ปี) ที่ไม่เคยได้รับหรือได้รับไม่ครบ	-แล้วแต่กรณี	
๕	บริการวัคซีนป้องกันหัดหัดเยอรมันและคางทูม(MMR)	-เด็ก ป.๑ (อายุ ๖ - ๗ ปี) กรณีที่ไม่เคยได้รับวัคซีน MMR หรือได้รับไม่ครบ ๒ ครั้ง	-เด็ก ป.๑ (๖ - ๗ ปี) ที่ไม่เคยได้รับหรือได้รับไม่ครบ	-แล้วแต่กรณี	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๖	บริการวัคซีนป้องกัน ไข้หวัดใหญ่ตาม ฤดูกาล	-ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ให้เด็กโตและ วัยรุ่นที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง -เด็กอายุต่ำกว่า ๙ ปีที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ถ้า ไม่เคยฉีดมาก่อน ฉีด ๒ ครั้งห่างกันอย่างน้อย ๑ เดือน ถ้าเคยฉีดปีที่ผ่านมาแล้ว ให้ ฉีด ๑ เข็ม -เด็กอายุ ๙ ปีขึ้นไปป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ฉีด ๑ ครั้ง	-เด็กโตและวัยรุ่นที่ ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ๗ กลุ่ม (ปอดอุดกั้น เรื้อรัง หอบหืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไต วาย ผู้ป่วยมะเร็งที่ ได้รับยาเคมีบำบัด และเบาหวาน) ผู้ พิการทางสมองช่วย เหลือตัวเองไม่ได้ โรคธาลัสซีเมีย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง (รวมผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีอาการ) และผู้ที่มี น้ำหนักตั้งแต่ ๑๐๐ กิโลกรัม หรือดัชนี มวลกายตั้งแต่ ๓๕ กิโลกรัมต่อตาราง เมตร	-๑ - ๒ ครั้งต่อปีแล้วแต่กรณี	
๗	วัคซีนป้องกันมะเร็ง ปากมดลูกจากเชื้อเอช พีวี (HPV)	-ฉีด ๒ ครั้ง ห่างกัน ๖ เดือน หรือ -ครั้งที่ ๑ ป.๕ เทอม ๑ -ครั้งที่ ๒ ป.๕ เทอม ๒	-เด็กหญิง ป.๕ หรือ อายุ ๑๑ -๑๒ ปี	-๒ ครั้ง	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๘	บริการคัดกรองโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	-ตรวจนับเม็ดเลือดอย่างสมบูรณ์ (CBC) หรือตรวจวัดระดับความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง (Hb) หรือปริมาณเม็ดเลือดแดงอัดแน่น (Hct) -รายที่ผิดปกติ จะได้ดูแลรักษาต่อเนื่อง	-เด็กอายุ ๖ ปี (ถ้าไม่ได้ตรวจเมื่ออายุ ๓ - ๕ ปี) -วัยรุ่นหญิงที่เริ่มมีประจำเดือน (อายุ ๑๓ - ๒๔ ปี)	-อย่างน้อย ๑ ครั้ง -อย่างน้อย ๑ ครั้ง	
๙	บริการคัดกรองสุขภาพช่องปากในโรงเรียน	-ตรวจสุขภาพช่องปากและแนะนำแก่เด็กในโรงเรียน -ส่งต่อเพื่อดูแลรักษากรณีที่เป็น	-เด็ก ป.๑ - ป.๖ (อายุ ๖ - ๑๒ ปี)	-อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี	
๑๐	บริการคัดกรองภาวะสายตาผิดปกติ	-ตรวจคัดกรองการมองเห็นในเด็กประถมศึกษา ด้วยแผ่นวัดสายตา E chart หรือแผ่นภูมิสนลเลนหรือแผ่นวัดตัวเลข -รายที่ผลคัดกรองผิดปกติ ได้รับการส่งต่อและตรวจยืนยันวินิจฉัยโดยจักษุแพทย์ -ได้รับแว่นตาและตรวจติดตาม กรณีสายตาผิดปกติที่จำเป็นต้องใช้แว่นตา	-เด็ก ป.๑ - ป.๖ (อายุ ๖ - ๑๒ ปี)	-๑ ครั้งต่อปี -๑ อันต่อปี	
๑๑	บริการคัดกรองความผิดปกติทางการได้ยิน	-ตรวจความผิดปกติทางการได้ยินโดยใช้เสียงกระซิบ (whispered voice test) หรือใช้นิวทูกัน	-เด็ก ป.๑ - ป.๖ (อายุ ๖ - ๑๒ ปี)	-๑ ครั้งต่อปี	
๑๒	บริการประเมินการเจริญเติบโตและภาวะโภชนาการ	-เด็กอายุ ๖ - ๑๘ ปี ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และเปรียบเทียบกับเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตเด็กของประเทศ -อายุ ๑๙ ปีขึ้นไป ประเมินค่าดัชนีมวลกาย และเส้นรอบวงเอวทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	-เด็กโตและวัยรุ่นอายุ ๖-๒๔ ปี	-อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง หรือทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		-ครูหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำการส่งเสริมและป้องกัน หากมีภาวะจำเป็นต้องพบแพทย์ให้ส่งต่อ			
๑๓	บริการคัดกรองความเสี่ยงจากการสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเสพสารเสพติด	-คัดกรองความเสี่ยงจากการสูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเสพสารเสพติดด้วยแบบประเมิน ASSIST (Alcohol, smoking and substance involvement screening test) พร้อมทั้งให้คำแนะนำอย่างสั้น (brief intervention) -ในรายที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางขึ้นไป ผู้ให้คำปรึกษาจะส่งต่อพบแพทย์ เพื่อรับการวินิจฉัยและพิจารณาการรักษาด้วยยาต่อไป	-ผู้มีอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี	-๑ ครั้งต่อปี	
๑๔	บริการสายด่วนเลิกบุหรี่	-คำปรึกษา แนะนำวิธีจัดการตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ทางโทรศัพท์ โดยผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการเลิกติดต่อศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ หมายเลข ๑๖๐๐ -สายด่วนเลิกบุหรี่โทรศัพท์ติดตามและให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างต่อเนื่อง -ประสานส่งต่อผู้ที่มีปัญหาเข้ารับบริการในระบบบริการ	-ผู้สูบบุหรี่	-ตามความสมัครใจ -อย่างน้อย ๑๒ - ๔๒ ครั้ง	รอกการขึ้นทะเบียนศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติเป็นหน่วยบริการ
๑๕	บริการสายด่วนสุขภาพจิต	-คำปรึกษาสุขภาพจิตทางโทรศัพท์ โดยติดต่อทางโทรศัพท์หมายเลข ๑๓๒๓ -สายด่วนสุขภาพจิตโทรศัพท์ติดตามอาการ -ประสานส่งต่อผู้ที่มีปัญหาเข้ารับบริการในระบบบริการ	-ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย หรือมีความเครียด หรือมีภาวะซึมเศร้า	-ตามความสมัครใจ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑๖	บริการตรวจคัดกรองการกลายพันธุ์ของยีนโรคมะเร็งเต้านม	-บริการตรวจยีน BRCA1 BRCA2	-ผู้มีอายุมากกว่า ๑๘ ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่มีความเสี่ยงสูง และกลุ่มญาติสายตรงที่มีประวัติครอบครัวตรวจพบยีนกลายพันธุ์	-๑ ครั้ง	ตามแนวทางปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็งพันธุกรรม โดยมะเร็งวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทย หรือกรมวิชาการที่เกี่ยวข้อง
๑๗	บริการคัดกรองการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ตรวจคัดกรองและตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ผู้มีอายุ ๖ - ๒๔ ปีที่เป็นกลุ่มเสี่ยง หรือก่อนทำหัตถการ หรือมีความจำเป็นตามดุลยพินิจของแพทย์	-ตามแนวทางที่กำหนดของกระทรวงสาธารณสุข หรือ ตามความจำเป็น	
๑๘	บริการให้คำปรึกษาและคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวี	-บริการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการตรวจคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวี -บริการตรวจการติดเชื้อเอชไอวี	-ผู้มีอายุ ๖ - ๒๔ ปีที่สมัครใจ	-ตามพฤติกรรมเสี่ยงและดุลยพินิจของแพทย์	
๑๙	บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหลังการสัมผัสเชื้อ (HIV PEP)	-บริการให้คำปรึกษา -การตรวจทางห้องปฏิบัติการ Anti -HIV, CBC, Cr, SGPT, HIV -VL, HBsAg, Anti -HBs, Anti -HCV, Syphilis และ STIs อื่น ๆ -ยาต้านเอชไอวีสูตรผสม TDF/ 3TC/DTG	-ผู้มีอายุ ๖ - ๒๔ ปี หลังสัมผัสเชื้อเอชไอวี รวมถึงหญิงตั้งครรภ์	-ไม่จำกัดจำนวนครั้ง	ตามแนวทางการตรวจวินิจฉัยรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย ของสมาคมโรคเอดส์แห่งประเทศไทย และกรมควบคุมโรค
๒๐	บริการวัดความดันโลหิต	-ตรวจวัดความดันโลหิต ณ สถานพยาบาลหรือที่ชุมชน	-ผู้มีอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี	-อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีหรือทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๒๑	การตรวจวัดความดันโลหิตด้วยตนเองที่บ้าน	-การสอนและแนะนำวิธีการวัดความดันโลหิตด้วยตนเองและการบันทึกค่าความดันโลหิต -ให้ยืมเครื่องวัดความดันโลหิตแบบพกพา นำกลับไปวัดความดันโลหิตที่บ้าน เป็นเวลา ๗ วัน	-ผู้มีอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยเบื้องต้นสงสัยความดันโลหิตสูง	-๑ ครั้งต่อปี	
๒๒	บริการยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กเพื่อป้องกันโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก	-เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ได้รับธาตุเหล็ก ๖๐ มิลลิกรัมต่อสัปดาห์ -วัยรุ่นหญิงที่เริ่มมีประจำเดือน (วัยเจริญพันธุ์) ได้รับธาตุเหล็ก ๖๐ มิลลิกรัมและกรดโฟลิก ๒.๘ มิลลิกรัมต่อสัปดาห์	-เด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี -วัยรุ่นหญิง ๑๓ - ๒๔ ปี	-๑ ครั้งต่อสัปดาห์ -๑ ครั้งต่อสัปดาห์	
๒๓	บริการเคลือบฟลูออไรด์	-บริการเคลือบฟันด้วยฟลูออไรด์โดยใช้ฟลูออไรด์ความเข้มข้นสูงเฉพาะที่	-เด็กโตและวัยรุ่น (อายุ ๖ - ๒๔ ปี)	-ทุก ๖ เดือน	
๒๔	บริการเคลือบหลุมร่องฟัน	-บริการเคลือบหลุมร่องฟันสำหรับฟันกรามถาวรซี่ที่ ๖, ๗, ๔ และ ๕ โดยวัสดุเคลือบหลุมร่องฟัน (sealant)	-เด็กโตและวัยรุ่น อายุ ๖ - ๒๐ ปี	-อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	
๒๕	บริการอนามัยเจริญพันธุ์และการป้องกันและควบคุมการตั้งครรภ์วัยรุ่นและการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์	-บริการคลินิกอนามัยเจริญพันธุ์ คลินิกวัยรุ่นและเยาวชน -คำปรึกษา/แนะนำอนามัยเจริญพันธุ์และบริการวางแผนครอบครัว -บริการส่งเสริมสุขภาพทั่วไปและป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ -บริการถุงยางอนามัย/ยาคุมกำเนิดฉุกเฉินและคำแนะนำการใช้เพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และตั้งครรภ์	-วัยรุ่น/เยาวชนหญิงและชายวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์	-ตามความสมัครใจ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		-บริการป้องกันการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัย -บริการวางแผนครอบครัวกึ่งถาวรเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ			
๒๖	บริการสมุดบันทึกสุขภาพนักเรียน	-นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ และมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ได้รับสมุดบันทึกสุขภาพเพื่อบันทึกด้วยตนเอง	-เด็กนักเรียน ป.๕ และ ม.๑	-๑ เล่มต่อคน (ใช้ ป.๕ - ๖ และ ม.๑ - ๖)	
๒๗	บริการเยี่ยมบ้าน/ชุมชน	-ให้บริการเยี่ยมบ้าน/ชุมชน	-ผู้ด้อยโอกาส แม่วัยรุ่น ผู้พิการ หรือมีเงื่อนไขจำเป็น	-ตามแนวทางที่กรมอนามัยหรือที่เกี่ยวข้องกำหนด	

๔. กลุ่มผู้ใหญ่อายุ ๒๕-๕๙ ปี

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑	บริการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคทั่วไป	-บริการซักประวัติ/สอบถาม ตรวจร่างกาย ประเมินสุขภาพกาย/สุขภาพจิต (ความเครียด/ซึมเศร้า) และปัญหาทั่วไป ประเมินพฤติกรรมเสี่ยง การคัดกรองที่จำเป็น การให้สุขศึกษา คำปรึกษาแนะนำ ซักถามและตอบคำถาม	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี	-ตามแนวทางปฏิบัติที่กรมวิชาการ กำหนดหรือตามความจำเป็น	
๒	บริการวัคซีนป้องกัน คอตีบและบาดทะยัก (dT)	-ฉีดวัคซีนป้องกันคอตีบและบาดทะยัก	-ผู้มีอายุ ๒๕ ปีขึ้นไป ที่ไม่เคยได้รับวัคซีนนี้ ในรอบ ๑๐ ปี ที่ผ่านมา	-๑ ครั้งทุก ๑๐ ปี	
๓	บริการวัคซีนไขหวัดใหญ่ตามฤดูกาล	-ฉีดวัคซีนไขหวัดใหญ่ตามฤดูกาล	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ๗ กลุ่ม (ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หอบหืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไตวาย ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด และเบาหวาน) ผู้พิการทางสมองช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ โรคธาลัสซีเมีย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง (รวมผู้ติดเชื้อเอชไอวี	-๑ ครั้งต่อปี	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
			ที่มีอาการ) และผู้ที่มีน้ำหนักตั้งแต่ ๑๐๐ กิโลกรัม หรือดัชนีมวลกายตั้งแต่ ๓๕ กิโลกรัมต่อตารางเมตร		
๔	บริการคัดกรองความเสี่ยงของการสูบบุหรี่ ต็มเครื่องต้มแอลกอฮอล์และการเสพยาเสพติด	-ตรวจคัดกรองความเสี่ยงของการสูบบุหรี่ การต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์และการเสพยาเสพติด ด้วยเครื่องมือ ASSIST พร้อมให้คำแนะนำอย่างสั้น -ในรายที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางขึ้นไป แนะนำให้รับบริการการให้คำปรึกษาและพิจารณาการเข้ายาเลิกบุหรี่ร่วมด้วยในกรณีจำเป็น	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๓๐ ปี ทุกคน -กรณีผู้มีอายุ ๓๐ - ๕๙ ปี ตรวจคัดกรองเฉพาะผู้สูบบุหรี่หรือต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์เท่านั้น	-๑ ครั้งต่อปี	
๕	บริการสายด่วนเลิกบุหรี่	-คำปรึกษา แนะนำวิธีการจัดการตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ทางโทรศัพท์ โดยผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการเลิกติดต่อศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติ หมายเลข ๑๖๐๐ -สายด่วนเลิกบุหรี่โทรศัพท์ติดตามและให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างต่อเนื่อง -ประสานส่งต่อผู้ที่มีปัญหาเข้ารับบริการในระบบบริการ	-ผู้สูบบุหรี่	-ตามความสมัครใจ -อย่างน้อย ๑๒ - ๔๒ ครั้ง	รอกการขึ้นทะเบียนศูนย์บริการเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์แห่งชาติเป็นหน่วยบริการ

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๖	บริการสายด่วนสุขภาพจิต	-คำปรึกษาสุขภาพจิตทางโทรศัพท์ โดยติดต่อทางโทรศัพท์หมายเลข ๑๓๒๓ -สายด่วนสุขภาพจิตโทรศัพท์ติดตามอาการ -ประสานส่งต่อผู้ที่มีปัญหาเข้ารับบริการในระบบบริการ	-ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย หรือมีความเครียด หรือมีภาวะซึมเศร้า	-ตามความสมัครใจ	
๗	บริการวัดความดันโลหิต	-ตรวจวัดความดันโลหิต ณ สถานพยาบาลหรือที่ชุมชน	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี	-อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีหรือทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	
๘	การตรวจวัดความดันโลหิตด้วยตนเองที่บ้าน	-การสอนและแนะนำวิธีการวัดความดันโลหิตด้วยตนเองและการบันทึกค่าความดันโลหิต -ให้ยืมเครื่องวัดความดันโลหิตแบบพกพา นำกลับไปวัดความดันโลหิตที่บ้าน เป็นเวลา ๗ วัน	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยเบื้องต้นสงสัยความดันโลหิตสูง	-๑ ครั้งต่อปี	
๙	บริการคัดกรองเบาหวาน	-ตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดภายหลังการอดอาหาร ๘ ชั่วโมง ด้วยการเจาะเลือดปลายนิ้ว (Fasting Capillary Glucose: FCG) หรือจากหลอดเลือดดำ (Fasting Plasma Glucose: : FPG)	-ผู้มีอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง	-๑ ครั้งทุก ๑ - ๓ ปี แล้วแต่กรณี	-กลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ๑. ภาวะอ้วนที่มีดัชนีมวลกาย ≥ ๒๕ กก./ม ^๒ และ/หรือรอบเอว ≥ ๙๐ ซม. ในผู้ชาย หรือ ≥ ๘๐ ซม. ในผู้หญิง ๒. มีประวัติญาติสายตรง (บิดา มารดา พี่หรือน้อง) เป็นเบาหวาน ๓. เป็นโรคความดันโลหิตสูงหรือกำลังกินยาควบคุมความดันโลหิต

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
					๔. มีระดับไขมันในเลือดผิดปกติหรือกำลังกินยาลดไขมันในเลือด ๕. มีประวัติน้ำตาลในเลือดสูงจากการตรวจเลือดหลังอดอาหารหรือการตรวจน้ำตาลในเลือด ๒ ชม.หลังกินกลูโคส ๗๕ กรัม ๖. ประวัติเป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์หรือเคยคลอดบุตรที่มีน้ำหนักแรกคลอดมากกว่า ๔ กก.
๑๐	บริการคัดกรองปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด	-ประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดโดยใช้ตารางสีการประเมินโอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือด (Thai ASCVD Score Risk) -การให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรวมถึงการพิจารณาให้ยาเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด	-ผู้มีอายุ ๓๕ ปีขึ้นไปที่มีความเสี่ยง	-๑ ครั้งทุก ๕ ปี	-การประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด พิจารณาจากตัวแปร ดังนี้ ๑.อายุ เพศ ๒.ความดันโลหิต ๓.ระดับไขมันในเลือด : total chol ๔.ระดับน้ำตาลในเลือด : FPG

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
					๕.ภาวะอ้วน : ค่าดัชนีมวลกาย และเส้นรอบวงเอว ๖.การสูบบุหรี่
๑๑	บริการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก	-ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก คัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งช่องปากและมะเร็งช่องปาก -ตัดเนื้อเยื่อบริเวณรอยโรค (Biopsy) และตรวจทางพยาธิวิทยา	-ผู้มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป	-๑ ครั้ง ทุกปี	ตามแนวทางการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งช่องปากและมะเร็งช่องปาก โดยกรมอนามัยร่วมกับราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัย โสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย
๑๒	บริการตรวจคัดกรองการกลายพันธุ์ของยีนโรคมะเร็งเต้านม	-บริการตรวจยีน BRCA1 BRCA2	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่เป็นกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่มีความเสี่ยงสูง และกลุ่มญาติสายตรงที่มีประวัติครอบครัวตรวจพบยีนกลายพันธุ์	-๑ ครั้ง	ตามแนวทางการปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็งพันธุกรรม โดยมะเร็งวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทย หรือกรมวิชาการที่เกี่ยวข้อง
๑๓	บริการคัดกรองมะเร็งปากมดลูก	-ตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีแป็บสเมียร์ (Pap smear) หรือ HPV DNA Test ในหญิงอายุ ๓๐ - ๕๙ ปี หรือ วิธี วีไอเอ (VIA) ในหญิงอายุ ๓๐ - ๔๕ ปี	-หญิงอายุ ๓๐ - ๕๙ ปี และหญิงอายุ <๓๐ ปี หากมีความเสี่ยงสูง	-๑ ครั้งทุก ๕ ปี	ความเสี่ยงสูง ได้แก่ มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย มีคู่นอนหลายคน ไม่ใช้ถุงยางอนามัย

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		-กรณีผลคัดกรองผิดปกติ ได้รับการตรวจยืนยันด้วยวิธี Colposcopy หรือ Liquid based Cytology การตัดเนื้อเยื่อ (Biopsy) หรือ LEEP และการตรวจพยาธิวิทยา ตามข้อบ่งชี้ของแต่ละกรณี			
๑๔	บริการคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่	-ตรวจคัดกรองด้วยวิธีตรวจหาเลือดแฝงในอุจจาระ (FIT Test) -รายที่ผลคัดกรองผิดปกติ ได้รับการส่งต่อเพื่อตรวจยืนยัน และการดูแลต่อเนื่อง	-ผู้มีอายุ ๕๐ - ๕๙ ปี	-๑ ครั้ง ทุก ๒ ปี	
๑๕	บริการคัดกรองการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ตรวจคัดกรองและตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง หรือก่อนทำหัตถการ หรือมีความจำเป็นตามดุลยพินิจของแพทย์	-ตามแนวทางที่กำหนดของกระทรวงสาธารณสุข หรือ ตามความจำเป็น	
๑๖	บริการให้คำปรึกษาและคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวี	-หน่วยบริการแจ้งบริการให้คำปรึกษาและการตรวจคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวีแก่ผู้รับบริการทราบ และบริการตรวจการติดเชื้อเอชไอวีตามความสมัครใจ	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่สมัครใจ	-ตามพฤติกรรมเสี่ยงและดุลยพินิจของแพทย์	
๑๗	บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหลังการสัมผัสเชื้อ (HIV PEP)	-บริการให้คำปรึกษา -การตรวจทางห้องปฏิบัติการ Anti -HIV, CBC, Cr, SGPT, HIV -VL, HBsAg, Anti -HBs, Anti -HCV, Syphilis และ STIs อื่น ๆ Pregnancy test -ยาต้านเอชไอวีสูตรผสม TDF/ 3TC/DTG	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี หลังสัมผัสเชื้อเอชไอวี รวมถึงหญิงตั้งครรภ์	-ไม่จำกัดจำนวนครั้ง	ตามแนวทางการตรวจวินิจฉัยรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย ของสมาคมโรคเอดส์แห่งประเทศไทย และกรมควบคุมโรค

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑๘	บริการให้ความรู้เรื่อง การคัดกรองมะเร็ง เต้านมด้วยการตรวจ คลำเต้านมด้วยตนเอง	-การให้ความรู้เรื่องมะเร็งเต้านมและแนะนำ การตรวจคลำเต้านมที่ถูกต้องด้วยตนเอง เพื่อสร้างความตระหนัก	-หญิงวัยเจริญพันธุ์ อายุ ๒๕ - ๕๙ ปี	-๑ ครั้งต่อปี	
๑๙	บริการยาเม็ดเสริมธาตุ เหล็กเพื่อป้องกันโลหิต จางจากการขาดธาตุ เหล็ก	-รับยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กที่ประกอบด้วยธาตุ เหล็ก ๖๐ มิลลิกรัม และกรดโฟลิก ๒.๘ มิลลิกรัมต่อสัปดาห์	-หญิงวัยเจริญพันธุ์ อายุ ๒๕ - ๕๕ ปี	-๑ ครั้งต่อสัปดาห์	
๒๐	บริการเคลือบ ฟลูออไรด์	-บริการทาฟลูออไรด์ความเข้มข้นสูงเฉพาะที่ (ทาฟลูออไรด์วาร์นิชที่มีปริมาณฟลูออไรด์ ๒๒,๖๐๐ ppm) พร้อมให้คำแนะนำการ แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์และการ บ้วนปากด้วยน้ำยาบ้วนปากผสมฟลูออไรด์	-ผู้มีอายุ ๒๕ - ๕๙ ปี ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อ การเกิดโรคฟันผุ	-ทุก ๖ เดือน	กลุ่มเสี่ยงต่อโรคฟันผุ ได้แก่ ผู้ที่มีภาวะน้ำลายแห้งจากการรักษา มะเร็ง ด้วยการฉายแสงบริเวณ ใบหน้าและลำคอ หรือ จากการกินยารักษาโรค ทางระบบที่ส่งผลให้น้ำ ลายแห้งติดต่อกันเป็น เวลานาน หรือสาเหตุ อื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่มีเหงือก รุน รากฟันโยก ที่ยากต่อ การทำความสะอาด
๒๑	บริการอนามัย เจริญพันธุ์ และ การป้องกันและ ควบคุมการตั้งครรภ์ ที่ไม่พึงประสงค์	-บริการคำปรึกษาแนะนำอนามัยเจริญพันธุ์ และบริการวางแผนครอบครัว -บริการส่งเสริมสุขภาพทั่วไปและป้องกันโรค คัดกรองความเสี่ยง	-หญิงและชาย วัยเจริญพันธุ์	-ตามความสมัครใจ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		-บริการถุงยางอนามัย/ยาคุมกำเนิดฉุกเฉิน และคำแนะนำการใช้เมื่อมีเพศสัมพันธ์เพื่อ ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ การ ตั้งครรภ์ -บริการป้องกันการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ ปลอดภัย -บริการวางแผนครอบครัวกึ่งถาวรเพื่อป้อง กันการตั้งครรภ์ซ้ำ			
๒๒	บริการเยี่ยมบ้าน/ ชุมชน	-ให้บริการเยี่ยมบ้าน/ชุมชน	-ผู้ด้อยโอกาส ผู้ พิการหรือมีเงื่อนไข จำเป็น	-ตามแนวทางที่กรมอนามัยหรือที่ เกี่ยวข้องกำหนด	

๕. กลุ่มผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑	บริการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคทั่วไป	-บริการซักประวัติ/สอบถาม ตรวจร่างกาย ประเมินสุขภาพกาย/สุขภาพจิตและปัญหาทั่วไป ประเมินพฤติกรรมเสี่ยง การคัดกรองที่จำเป็น การให้สุขศึกษา คำปรึกษาแนะนำ ซักถามและตอบคำถาม	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-ตามแนวทางปฏิบัติที่กรมวิชาการ กำหนดหรือตามความจำเป็น	
๒	บริการวัคซีนป้องกัน คอตีบและบาดทะยัก (dT)	-ฉีดวัคซีนป้องกันคอตีบและบาดทะยัก	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่ไม่เคยได้รับวัคซีนนี้ ในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา	-๑ ครั้งทุก ๑๐ ปี	
๓	บริการวัคซีนไขหวัดใหญ่ตามฤดูกาล	-ฉีดวัคซีนไขหวัดใหญ่ตามฤดูกาล	-ผู้มีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป -ผู้มีอายุ ๖๐ - ๖๔ ปี ที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ๗ กลุ่ม (ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หอบหืด หัวใจ หลอดเลือดสมอง ไตวาย ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัด และเบาหวาน) ผู้พิการทางสมองช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ โรคธาลัสซีเมีย ภูมิคุ้มกันบกพร่อง	-๑ ครั้งต่อปี	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
			(รวมผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการ) และผู้ที่มีน้ำหนักตั้งแต่ ๑๐๐ กิโลกรัม หรือดัชนีมวลกายตั้งแต่ ๓๕ กิโลกรัมต่อตารางเมตร		
๔	บริการประเมินภาวะโภชนาการ	-ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและเส้นรอบวงเอวเพื่อคำนวณค่าดัชนีมวลกาย	-ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-ทุก ๖ เดือน	
๕	บริการสายด่วนเล็กบุหรี	-คำปรึกษา แนะนำวิธีจัดการตนเองในการเลิกสูบบุหรี่ทางโทรศัพท์ โดยผู้สูบบุหรี่ที่ต้องการเลิกติดต่อศูนย์บริการเลิกบุหรีทางโทรศัพท์แห่งชาติ หมายเลข ๑๖๐๐ -สายด่วนเลิกบุหรีโทรศัพท์ติดตามและให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างต่อเนื่อง -ประสานส่งต่อผู้ที่มีปัญหาเข้ารับบริการในระบบบริการ	-ผู้สูบบุหรี่	-ตามความสมัครใจ -อย่างน้อย ๑๒ - ๔๒ ครั้ง	รอการขึ้นทะเบียนศูนย์บริการเลิกบุหรีทางโทรศัพท์แห่งชาติเป็นหน่วยบริการ
๖	บริการสายด่วนสุขภาพจิต	-คำปรึกษาสุขภาพจิตทางโทรศัพท์ โดยติดต่อทางโทรศัพท์หมายเลข ๑๓๒๓ -สายด่วนสุขภาพจิตโทรศัพท์ติดตามอาการ -ประสานส่งต่อผู้ที่มีปัญหาเข้ารับบริการในระบบบริการ	-ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย หรือมีความเครียด หรือมีภาวะซึมเศร้า	-ตามความสมัครใจ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๗	บริการวัดความดันโลหิต	-ตรวจวัดความดันโลหิต ณ สถานพยาบาล หรือที่ชุมชน	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีหรือทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	
๘	การตรวจวัดความดันโลหิตด้วยตนเองที่บ้าน	-การสอนและแนะนำวิธีการวัดความดันโลหิตด้วยตนเองและการบันทึกค่าความดันโลหิต -ให้ยืมเครื่องวัดความดันโลหิตแบบพกพา นำกลับไปวัดความดันโลหิตที่บ้าน เป็นเวลา ๗ วัน	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่ได้รับการวินิจฉัยเบื้องต้นสงสัยความดันโลหิตสูง	-๑ ครั้งต่อปี	
๙	บริการคัดกรองเบาหวาน	-ตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือดภายหลังการอดอาหาร ๘ ชั่วโมง ด้วยการเจาะเลือดปลายนิ้ว (Fasting Capillary Glucose: FCG) หรือจากหลอดเลือดดำ (Fasting Plasma Glucose: : FPG)	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-๑ ครั้งทุก ๑ - ๓ ปี แล้วแต่กรณี	
๑๐	บริการคัดกรองปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด	-ประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดโดยใช้ตารางสีการประเมินโอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือด (Thai ASCVD Score Risk) -การให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรวมถึงการพิจารณาให้ยาเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-๑ ครั้งทุก ๕ ปี	-การประเมินโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด พิจารณาจากตัวแปร ดังนี้ ๑.อายุ เพศ ๒.ความดันโลหิต ๓.ระดับไขมันในเลือด : total chol ๔.ระดับน้ำตาลในเลือด : FPG

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
					๕.ภาวะอ้วน : ค่าดัชนีมวลกาย และเส้นรอบวงเอว ๖.การสูบบุหรี่
๑๑	บริการคัดกรองความเสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมอง	-ตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ -หากพบความผิดปกติ (หัวใจเต้นผิดจังหวะชนิด Atrial Fibrillation) ได้รับการส่งตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (ECG) เพื่อวินิจฉัย	-ผู้มีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป	-ทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	
๑๒	บริการประเมินสมรรถนะผู้สูงอายุ	-บริการประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (Activity of Daily Living: ADL)	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-๓ - ๕ ปีต่อครั้ง	
๑๓	บริการคัดกรองและประเมินโรคซึมเศร้า	-บริการคัดกรองและประเมินโรคซึมเศร้าด้วยแบบสอบถาม	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-๓ - ๕ ปีต่อครั้ง ถ้าพบว่ามีความเสี่ยง ประเมินซ้ำทุกปี	
๑๔	บริการคัดกรองการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ตรวจคัดกรองและตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง หรือ ก่อนทำหัตถการ หรือมีความจำเป็นตามดุลยพินิจของแพทย์	-ตามแนวทางที่กำหนดของกระทรวงสาธารณสุข หรือ ตามความจำเป็น	
๑๕	บริการให้คำปรึกษาและคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวี	-บริการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการตรวจคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวี -บริการตรวจการติดเชื้อเอชไอวี	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-ตามพฤติกรรมเสี่ยงและดุลยพินิจของแพทย์	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑๖	บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหลังการสัมผัสเชื้อ (HIV PEP)	-บริการให้คำปรึกษา -การตรวจทางห้องปฏิบัติการ Anti -HIV, CBC, Cr, SGPT, HIV -VL, HBsAg, Anti -HBs, Anti -HCV, Syphilis และ STIs อื่น ๆ Pregnancy test -ยาด้านเอชไอวีสูตรผสม TDF/ 3TC/DTG	-ผู้มีอายุ ๑๖ ปีขึ้นไป หลังสัมผัสเชื้อเอชไอวี	-ไม่จำกัดจำนวนครั้ง	ตามแนวทางการตรวจวินิจฉัยรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีประเทศไทย ของสมาคมโรคเอดส์แห่งประเทศไทย และกรมควบคุมโรค
๑๗	บริการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	-บริการถุงยางอนามัย และคำแนะนำการใช้เมื่อมีเพศสัมพันธ์	-ผู้มีอายุ ๑๖ ปีขึ้นไป	-ตามความต้องการ	
๑๘	บริการเคลือบฟลูออไรด์	-บริการทาฟลูออไรด์ความเข้มข้นสูงเฉพาะที่ (ทาฟลูออไรด์วาร์นิชที่มีปริมาณฟลูออไรด์ ๒๒,๖๐๐ ppm) พร้อมให้คำแนะนำการแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้งและการบ้วนปากด้วยน้ำยาบ้วนปากผสมฟลูออไรด์	-ผู้มีอายุ ๑๖ ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ	-ทุก ๖ เดือน	กลุ่มเสี่ยงต่อโรคฟันผุ ได้แก่ ผู้ที่มีภาวะน้ำลายแห้งจากการรักษามะเร็ง ด้วยการฉายแสงบริเวณใบหน้าและลำคอ หรือจากการกินยารักษาโรคทางระบบที่ส่งผลให้น้ำลายแห้งติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือสาเหตุอื่น ๆ รวมทั้ง ผู้ที่มีเหงือกอักเสบ รากฟันโผล่ ที่ยากต่อการทำความสะอาด

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๑๙	บริการคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งและมะเร็งช่องปาก	-ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก คัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งช่องปากและมะเร็งช่องปาก -ตัดเนื้อเยื่อบริเวณรอยโรค (Biopsy) และตรวจทางพยาธิวิทยา	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-๑ ครั้ง ทุกปี	ตามแนวทางคัดกรองรอยโรคเสี่ยงมะเร็งช่องปากและมะเร็งช่องปาก โดยกรมอนามัยร่วมกับราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย ราชวิทยาลัย โสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย
๒๐	บริการตรวจคัดกรองการกลายพันธุ์ของยีนโรคมะเร็งเต้านม	-บริการตรวจยีน BRCA1 BRCA2	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่มีความเสี่ยงสูง และกลุ่มญาติสายตรงที่มีประวัติครอบครัวตรวจพบยีนกลายพันธุ์	-๑ ครั้ง	ตามแนวทางปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคมะเร็งพันธุกรรม โดยมะเร็งวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทย หรือกรมวิชาการที่เกี่ยวข้อง
๒๑	บริการคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่	-ตรวจคัดกรองด้วยวิธีตรวจหาเลือดแฝงในอุจจาระ (FIT Test) -รายที่ผลคัดกรองผิดปกติ ได้รับการส่งต่อเพื่อตรวจยืนยัน และการดูแลต่อเนื่อง	-ผู้มีอายุ ๖๐ - ๗๐ ปี	๑ ครั้ง ทุก ๒ ปี	
๒๒	บริการให้ความรู้เรื่องการออกกำลังกายหรือกิจกรรมทางกายและการฝึกการทำงานของสมองอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันโรคสมองเสื่อม	-แนะนำให้ทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดโรคสมองเสื่อม ได้แก่ การออกกำลังกาย/การมีกิจกรรมทางกาย/การฝึกการทำงานของสมอง/ควบคุม น้ำหนัก/กินอาหารที่เน้นผัก ผลไม้ ไขมันต่ำ ปลา เมล็ดธัญพืช ข้าวกล้อง/ลดการดื่มแอลกอฮอล์	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีหรือทุกครั้งที่เข้ารับบริการ	

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๒๓	บริการให้ความรู้เรื่อง การคัดกรองมะเร็ง เต้านมด้วยการตรวจ คลำเต้านมด้วยตนเอง	-การให้ความรู้เรื่องมะเร็งเต้านมและแนะนำ การตรวจคลำเต้านมที่ถูกต้องด้วยตนเอง เพื่อสร้างความตระหนัก	-ผู้มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	-๑ ครั้งต่อปี	
๒๔	บริการเยี่ยมบ้าน/ ชุมชน	-ให้บริการเยี่ยมบ้าน/ชุมชน	-ผู้สูงอายุที่ต้องการ ความช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือมีเงื่อนไข จำเป็น	-ตามแนวทางที่กรมอนามัยหรือที่ เกี่ยวข้องกำหนด	

ตาราง ๒ แนบท้ายบัญชี ๑ ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เรื่อง ประเภทขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔
ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ ๖-๒๔ ปี กลุ่มผู้ใหญ่อายุ ๒๕-๕๙ ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป

รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี	- บริการให้ความรู้ คำปรึกษา การแนะนำและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี - บริการคำแนะนำ ชักชวน ส่งต่อ จากชุมชน หรือสถานบริการ/ร้านยา เพื่อเข้ารับบริการในระบบ - บริการอุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงยาง สารหล่อลื่น อุปกรณ์ฉีดยาปลอดเชื้อ - บริการให้การปรึกษาและการตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี โดยสมัครใจ(VCT) - การนัดหมายและติดตาม ให้เข้ารับบริการต่อเนื่องและเพื่อคงผลเลือดเป็นลบ - บริการตรวจคัดกรองโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ - บริการส่งต่อเพื่อการรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการเข้าถึงบริการยาต้านไวรัส	กลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี เช่น - กลุ่มชายมีเพศสัมพันธ์กับชายและสาวประเภทสอง - พนักงานบริการที่เป็นชาย หญิง และสาวประเภทสอง ทั้งที่ทำงานในและนอกสถานบริการ - ผู้ใช้ยาเสพติดวิธึฉีด (IVDU) - คู่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี และคู่ของกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูง - ผู้ต้องขัง และเยาวชนในสถานพินิจฯ	ตามแนวทางของประเทศ/ แนวทางปฏิบัติที่กรม วิชาการ หรือกรมควบคุม โรคกำหนด	

ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ กรณีบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลำดับ ๒๗ ของ ๒ กลุ่มเด็กเล็กอายุ ๐-๕ ปี ในตาราง ๑ แนบท้ายบัญชี ๑ แห่งประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
“๒๗	-บริการคัดกรองโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดชนิดรุนแรงในทารกแรกเกิดด้วยเครื่องตรวจระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด (pulse oximeter)	-ตรวจคัดกรองโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดชนิดรุนแรงในทารกแรกเกิดด้วยเครื่องตรวจระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด (pulse oximeter) -รายที่พบความผิดปกติ ได้รับการ	-เด็กแรกเกิดที่มีอายุมากกว่า ๒๔ ชั่วโมงขึ้นไป	-อย่างน้อย ๑ ครั้งหรือตามคำแนะนำการคัดกรอง	ตามแนวทางเวชปฏิบัติของราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยและสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานระดับกรมที่เกี่ยวข้องในสังกัด

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญ ที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
		ส่งต่อเพื่อการวินิจฉัย รักษา และฟื้นฟู ตามแนวทางวิชาการ			กระทรวง สาธารณสุขกำหนด”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลำดับ ๒๘ ของ ๓ กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ ๖-๒๔ ปี ในตาราง ๑ แนบท้ายบัญชี ๑ แห่งประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญ ที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
“๒๘	-บริการคัดกรอง ไวรัสตับอักเสบบี	-ตรวจคัดกรองไวรัส ตับอักเสบบี ด้วย Anti-HCV -รายที่ผลคัดกรอง ผิดปกติได้รับการ ตรวจยืนยัน และดูแล ต่อเนื่องตามแนวทาง วิชาการ	-ประชากร กลุ่มเสี่ยง ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีเอดส์ (PLHIV) (๒) ผู้ใช้ยา เสพติด ด้วยวิธีฉีด (PWID) (๓) กลุ่มชาย มีเพศสัมพันธ์ กับชาย (MSM) (๔) บุคลากร ทางการแพทย์ (๕) ผู้ต้องขัง	-ตรวจทุกปี ปีละ ๑ ครั้ง	ตามแนวทาง เวชปฏิบัติ ของราชวิทยาลัย อายุรแพทย์ แห่งประเทศไทย และสมาคมโรคตับ แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงาน ระดับกรม ที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข กำหนด”

ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลำดับ ๒๓ ลำดับ ๒๔ และลำดับ ๒๕ ของ ๔ กลุ่มผู้ใหญ่อายุ ๒๕-๕๙ ปี ในตาราง ๑ แนบท้ายบัญชี ๑ แห่งประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญ ที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๒๓	-บริการตรวจสุขภาพช่องปาก -บริการขัดและทำความสะอาดฟัน	-ตรวจสุขภาพช่องปาก ฟัน อวัยวะปริทันต์ เนื้อเยื่ออ่อน และ อวัยวะที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวางแผนการรักษา -แจ้งผลการตรวจแก่ผู้รับบริการ ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปาก และในรายที่พบความผิดปกติ ให้การดูแลตามแนวทางวิชาการ -ขัดและทำความสะอาดฟัน โดยทันตบุคลากร	-ผู้มีอายุ ๒๕-๕๕ ปี	-อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี	ตามแนวทางปฏิบัติ โดยราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานระดับกรม ที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข กำหนด
๒๔	-บริการคัดกรองไวรัสตับอักเสบบี	-ตรวจคัดกรองไวรัสตับอักเสบบี ด้วย HBsAg -รายที่ผลคัดกรองผิดปกติได้รับการตรวจยืนยัน และดูแลต่อเนื่องตามแนวทางวิชาการ	-ผู้ที่เกิดก่อน พ.ศ. ๒๕๓๕	-๑ ครั้ง ตลอดชีวิต	ตามแนวทางเวชปฏิบัติของราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมโรคตับแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานระดับกรม ที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข กำหนด

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญ ที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
๒๕	-บริการคัดกรอง ไวรัสตับอักเสบบี	-ตรวจคัดกรองไวรัส ตับอักเสบบี ด้วย Anti-HCV -รายชื่อผลคัดกรอง ผิดปกติได้รับการ ตรวจยืนยัน และดูแล ต่อเนื่องตามแนวทาง วิชาการ	-ผู้ที่เกิดก่อน พ.ศ. ๒๕๓๕ -ประชากร กลุ่มเสี่ยง ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีเอดส์ (PLHIV) (๒) ผู้ใช้ยา เสพติด ด้วยวิธีฉีด (PWID) (๓) กลุ่มชาย มีเพศสัมพันธ์ กับชาย (MSM) (๔) บุคลากร ทางการแพทย์ (๕) ผู้ต้องขัง	-๑ ครั้ง ตลอดชีวิต -ตรวจทุกปี ปีละ ๑ ครั้ง	ตามแนวทาง เวชปฏิบัติ ของราชวิทยาลัย อายุรแพทย์ แห่งประเทศไทย และสมาคมโรคตับ แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงาน ระดับกรม ที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข กำหนด”

ลำดับ	รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญ ที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
					ที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข กำหนด
๒๗	-บริการคัดกรอง ไวรัสตับอักเสบบี	-ตรวจคัดกรองไวรัส ตับอักเสบบี ด้วย Anti-HCV -รายที่ผลคัดกรอง ผิดปกติได้รับการ ตรวจยืนยัน และดูแล ต่อเนื่องตามแนวทาง วิชาการ	-ผู้ที่เกิดก่อน พ.ศ. ๒๕๓๕ -ประชากร กลุ่มเสี่ยง ๕ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีเอดส์ (PLHIV) (๒) ผู้ใช้ยา เสพติด ด้วยวิธีฉีด (PWID) (๓) กลุ่มชาย มีเพศสัมพันธ์ กับชาย (MSM) (๔) บุคลากร ทางการแพทย์ (๕) ผู้ต้องขัง	-๑ ครั้ง ตลอดชีวิต -ตรวจทุกปี ปีละ ๑ ครั้ง	ตามแนวทาง เวชปฏิบัติ ของราชวิทยาลัย อายุรแพทย์ แห่งประเทศไทย และสมาคมโรคตับ แห่งประเทศไทย หรือหน่วยงาน ระดับกรม ที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข กำหนด”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความในตาราง ๒ แนบท้ายบัญชี ๑ แห่งประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“กลุ่มเด็กโตและวัยรุ่นอายุ ๖-๒๔ ปี กลุ่มผู้ใหญ่อายุ ๒๕-๕๙ ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป

รายการบริการ	กิจกรรมสำคัญที่จะได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย	ความถี่	หมายเหตุ
บริการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี	-บริการให้ความรู้ คำปรึกษา การแนะนำและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี -บริการคำแนะนำ ชักชวน ส่งต่อจากชุมชนหรือสถานบริการ/ร้านยา เพื่อเข้ารับบริการในระบบ -บริการอุปกรณ์ป้องกัน เช่น ถุงยางสารหล่อลื่น อุปกรณ์ฉีดยาปลอดเชื้อ -บริการให้การปรึกษาและการตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี โดยสมัครใจ (VCT) -การนัดหมายและติดตามให้เข้ารับบริการต่อเนื่อง และเพื่อคงผลเลือดเป็นลบ -บริการตรวจคัดกรองโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ -บริการส่งต่อเพื่อการรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการเข้าถึงบริการยาต้านไวรัส	กลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี เช่น -กลุ่มชายมีเพศสัมพันธ์กับชายและสาวประเภทสอง -พนักงานบริการที่เป็นชายหญิง และสาวประเภทสอง ทั้งที่ทำงานในและนอกสถานบริการ -ผู้ขายเสพติวิธีฉีด (IVDU) -คู่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี และคู่ของกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูง -ผู้ต้องขัง และเยาวชนในสถานพินิจฯ	ตามความจำเป็น	ตามแนวทางของประเทศหรือตามแนวทางปฏิบัติที่กรมควบคุมโรคกำหนด

	-บริการตรวจหาการติดเชื้อ เอชไอวีด้วยตนเอง (HIV self-test)			

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายอนุนทิน ชาญวีรกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
ประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

**สำนักทันตสาธารณสุข
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข**